

ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ ЯМБОЛ

**АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНА
СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА
ОБЛАСТ ЯМБОЛ 2011-2013**

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение
2. Актуализиран социално-икономически профил на областта
 - 2.1. **Общ профил на областта**
 - 2.2. **Регионална икономика**
 - 2.3 **Социална сфера**
 - 2.4. **Инфраструктурно развитие**
 - 2.4.1. **Пътна мрежа**
 - 2.4.2. **Транспорт**
 - 2.4.3. **Железопътен транспорт**
 - 2.4.4. **Енергийна инфраструктура.**
 - 2.4.5. **Телекомуникационна инфраструктура.**
 - 2.4.6. **ВиК инфраструктура.**
 - 2.4.7 **Канализация и пречистване на отпадните води.**
 - 2.5. **Екологично състояние.**
 - 2.6. **Управление на отпадъците**
3. Актуализиран SWOT анализ
4. Актуализирана стратегия за развитие на областта
 - 4.1. **Актуално състояние и оценка на изпълнението на стратегическите цели в периода 2005-2010 г.**
 - 4.2. **Структурни промени в ОСР'2005**
 - 4.3. **Актуализиран стратегически пакет на ОСР Ямбол 2011 – 2013**
5. **Обща оценка на необходимите ресурси**
6. **Териториален обхват на районите за целенасочена подкрепа**
7. **Критерии за оценка на изпълнението на стратегията**
8. **Стратегически насоки за разработване на общинските планове за развитие**
9. **Партньорства, осигуряване на информация и публичност**

Списък на използваните съкращения

АДИОСР	Актуализиран документ за изпълнение на областната стратегия за развитие
АМ	Автомагистрала
АПИ	Агенция „Пътна инфраструктура”
БВП	Брутен вътрешен продукт
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВиК	Водопровод и канализация
ГИС	Географски информационни системи
ДБ	Държавен бюджет
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕС	Европейски съюз
ЕТК	Европейски транспортен коридор
ЗРР	Закон за регионално развитие
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МИТ	Министерство на икономиката и туризма
МО	Междинна оценка
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
NUTS2	Район за планиране
ОБ	Общински бюджет
ОП	Оперативна програма
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет”
ОПКБИ	Оперативна програма „Конкурентоспособност на българската икономика”
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие”
ОПТ	Оперативна програма „Транспорт”
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОСР	Областен съвет за развитие
ППЗРР	Правилник за прилагане на закона за регионално развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПРЗ	План за регулация и застрояване
ПУП	Подробен устройствен план
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
ПЧП	Публично-частни партньорства
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПР	Регионален план за развитие
РПРЮИРП	Регионален план за развитие на Югоизточен район за планиране
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТИ	Техническа инфраструктура
УО	Управляващ орган

1. Въведение

Областната стратегия за развитие (ОСР) е средносрочен документ за стратегическо планиране на регионалното развитие на съответната област, който се разработва в съответствие с регионалния план за развитие (РПР) на района от ниво 2. С областната стратегия за развитие се определят целите и приоритетите за устойчиво интегрирано регионално (областно) развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциалът на областта. Областната стратегия за развитие се разработва за 7-годишен период, който съвпада с периода на действие на регионалния план за развитие.

Актуализирането на областната стратегия за развитие се налага в резултат на настъпилите съществени изменения във вътрешната и външната нормативна и институционална среда, в която стратегията предстои да се изпълнява, както и в резултат на реформиране и нова стратегическата ориентация на кохезионната политика в Европейския съюз (ЕС). Основните промени са свързани с:

- Хармонизиране на националното законодателство с настъпилите промени в законодателството на ЕС;
- Изискванията на Европейската комисия относно разработването на стратегически и програмни документи за регионално развитие;
- Прилагане на новите регламенти за работа със Структурните и Кохезионния фонд на ЕС в периода 2007-2013 г.;
- Разработването на оперативните програми за периода 2007-2013 г.;
- Определяне на териториалното сътрудничество и сближаване като една от целите на държавната политика за регионално развитие.

Актуализацията на областната стратегия за развитие се извършва на основание на приетия през 2008 г. нов Закон за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за прилагането му (ППЗРР), където са поставени нови специфични изисквания относно срока на действие, ролята и съдържанието на областната стратегия за развитие. Предвижда се актуализиране на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие при настъпването на определени от ППЗРР условия.

За актуализиране на областната стратегия за развитие е разработен актуализиран документ за изпълнение за остатъка от периода на нейното действие. Изработването на документа е извършено при условията и по реда на изработване и приемане на областната стратегия за развитие.

Основната цел на актуализацията на областната стратегия за развитие е да изясни подхода и метода на работа, както и конкретния обхват и стъпки, в съответствие с изискванията на ЗРР и ППЗРР, новите регламенти на ЕС за периода 2007-2013 г., новите цели и приоритети на политиката на ЕС за сближаване и предвижданията на оперативните програми, за да се постигне желания ефект от подобряване на стратегическата ориентация, качеството, съдържанието и приложимостта на този документ.

Актуализираният анализ дава възможност да бъде преразгледана избраната стратегия за средносрочно развитие на областта и при доказана необходимост да бъдат направени някои промени или уточнения в стратегическата ѝ част.

2. Актуализиран социално –икономически профил на областта

2.1. Общ профил на областта

Област Ямбол е част от Югоизточния район от ниво 2 съгласно регионалната класификация за България. Площта на територията на областта е 3 355 кв. км, като 77% от нея са земеделски земи, а от тях 81% са обработваеми. Горските територии заемат 15,9% от територията на областта, като са най-много в общините Болярово- 27,6% и Елхово - 19,6%. През територията на областта преминава една от най-големите реки в страната- Тунджа. На юг областта граничи с Република Турция. Състои се от пет общини – Ямбол, Елхово, „Тунджа”, Стралджа и Болярово. Общият брой на населените места в областта е 109, като от тях 4 са градове - Ямбол, Елхово, Болярово и Стралджа, а останалите са села.

От общините с най-голяма територия е община Тунджа- 1218,9 кв. км, а най-малка е община Ямбол, само 90,1 кв. км., която обхваща само град Ямбол.

Общият брой на населението на областта към 31.12.2010 г. е 138 429 души, съответстващо на 12,5% от общия брой на населението в Югоизточния район.

По данни НСИ основната част от населението е съсредоточено в град Ямбол – 77 147 души. На следващо място по брой жители е община „Тунджа” с 26 428 души, Елхово с 16 757 души, Стралджа е с 13 655 души и Болярово с 4 415 души. Данните за последното десетилетие показват сериозно намаление на населението в областта, което се дължи на негативната комбинация от ниска раждаемост и отрицателен миграционен поток. Спрямо 2001 г. общо населението в областта е намаляло с близо 15 на сто, като най-голямо намаление се отчита в Болярово (над 26,9 на сто), „Тунджа” (над 21,2 на сто) Елхово (над 25,8 на сто) и Стралджа (над 18,6 на сто). Като потенциално проблемна по отношение наличието на активно население се очертава община Стралджа.

Нещо повече, наблюдава се влошаване на възрастовата структура на населението в областта и задълбочаване на процесите на стареене. За 10 години относителният дял на населението в подтрудоспособна възраст е намалял от 17 на сто на 14,6 на сто, както и относителният дял на населението в надтрудоспособна възраст – от 27 на сто на 26,4 на сто. Въпреки че относителният дял на населението в трудоспособна възраст се увеличава от 56 на сто през 2001 г. на 58,9 на сто през 2011 г. И рязко намаляване на 34,5 на сто през 2011 г. Процесът на демографско остаряване продължава да се задълбочава.

Върху обхвата на населението във и над трудоспособна възраст влияние оказва както остаряването на населението, така и направените законодателни промени през последните години в определянето на възрастовите граници на населението при пенсиониране.

Таблица възрастова структура 2011 г.

Население под, във и над трудоспособна възраст по области, общини, место живееене и пол към 01.02.2011 година

Възраст	Общо			В градовете			В селата		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо за страната	7364570	3586571	3777999	5339001	2581121	2757880	2025569	1005450	1020119
Под трудоспособна	1039949	534921	505028	755335	388099	367236	284614	146822	137792
Във трудоспособна	4576904	2403619	2173285	3469431	1790989	1678442	1107473	612630	494843
Над трудоспособна	1747717	648031	1099686	1114235	402033	712202	633482	245998	387484
Област Ямбол	131447	64638	66809	91617	44785	46832	39830	19853	19977
Под трудоспособна	19213	9783	9430	14332	7242	7090	4881	2541	2340
Във трудоспособна	77486	41588	35898	58759	30848	27911	18727	10740	7987

Над трудоспособна	34748	13267	21481	18526	6695	11831	16222	6572	9650
Община Болярово	4160	2000	2160	1231	598	633	2929	1402	1527
Под трудоспособна	515	257	258	159	88	71	356	169	187
Във трудоспособна	2075	1135	940	784	401	383	1291	734	557
Над трудоспособна	1570	608	962	288	109	179	1282	499	783
Община Елхово	16219	8053	8166	10552	5177	5375	5667	2876	2791
Под трудоспособна	2159	1104	1055	1429	714	715	730	390	340
Във трудоспособна	9509	5201	4308	6780	3590	3190	2729	1611	1118
Над трудоспособна	4551	1748	2803	2343	873	1470	2208	875	1333
Община Стралджа	12781	6381	6400	5702	2858	2844	7079	3523	3556
Под трудоспособна	2271	1175	1096	1371	709	662	900	466	434
Във трудоспособна	6560	3654	2906	3333	1785	1548	3227	1869	1358
Над трудоспособна	3950	1552	2398	998	364	634	2952	1188	1764
Община Тунджа	24155	12052	12103	-	-	-	24155	12052	12103
Под трудоспособна	2895	1516	1379	-	-	-	2895	1516	1379
Във трудоспособна	11480	6526	4954	-	-	-	11480	6526	4954
Над трудоспособна	9780	4010	5770	-	-	-	9780	4010	5770
Община Ямбол	74132	36152	37980	74132	36152	37980	-	-	-
Под трудоспособна	11373	5731	5642	11373	5731	5642	-	-	-
Във трудоспособна	47862	25072	22790	47862	25072	22790	-	-	-
Над трудоспособна	14897	5349	9548	14897	5349	9548	-	-	-

Относителни дялове на населението под, във и надтрудоспособна възраст по области, общини, местоживее и пол към 01.02.2011 година

Възраст	Общо			В градовете			В селата		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо за страната	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Под трудоспособна	14,1	14,9	13,4	14,1	15,0	13,3	14,1	14,6	13,5
Във трудоспособна	62,1	67,0	57,5	65,0	69,4	60,9	54,7	60,9	48,5
Над трудоспособна	23,7	18,1	29,1	20,9	15,6	25,8	31,3	24,5	38,0
Област Ямбол	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Под трудоспособна	14,6	15,1	14,1	15,6	16,2	15,1	12,3	12,8	11,7
Във трудоспособна	58,9	64,3	53,7	64,1	68,9	59,6	47,0	54,1	40,0
Над трудоспособна	26,4	20,5	32,2	20,2	14,9	25,3	40,7	33,1	48,3

Община Болярово	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Под трудоспособна	12,4	12,9	11,9	12,9	14,7	11,2	12,2	12,1	12,2
Във трудоспособна	49,9	56,8	43,5	63,7	67,1	60,5	44,1	52,4	36,5
Над трудоспособна	37,7	30,4	44,5	23,4	18,2	28,3	43,8	35,6	51,3
Община Елхово	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Под трудоспособна	13,3	13,7	12,9	13,5	13,8	13,3	12,9	13,6	12,2
Във трудоспособна	58,6	64,6	52,8	64,3	69,3	59,3	48,2	56,0	40,1
Над трудоспособна	28,1	21,7	34,3	22,2	16,9	27,3	39,0	30,4	47,8
Община Стралджа	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Под трудоспособна	17,8	18,4	17,1	24,0	24,8	23,3	12,7	13,2	12,2
Във трудоспособна	51,3	57,3	45,4	58,5	62,5	54,4	45,6	53,1	38,2
Над трудоспособна	30,9	24,3	37,5	17,5	12,7	22,3	41,7	33,7	49,6
Община Тунджа	100	100	100	-	-	-	100	100	100
Под трудоспособна	12,0	12,6	11,4	-	-	-	12,0	12,6	11,4
Във трудоспособна	47,5	54,1	40,9	-	-	-	47,5	54,1	40,9
Над трудоспособна	40,5	33,3	47,7	-	-	-	40,5	33,3	47,7
Община Ямбол	100	100	100	100	100	100	-	-	-
Под трудоспособна	15,3	15,9	14,9	15,3	15,9	14,9	-	-	-
Във трудоспособна	64,6	69,4	60,0	64,6	69,4	60,0	-	-	-
Над трудоспособна	20,1	14,8	25,1	20,1	14,8	25,1	-	-	-

Гъстотата на населението в края на 2011 г. е 39,4 д/кв. км, много по-ниска от средната за страната 66,23 д./кв. км и средната в Югоизточния район 53,43 д/кв. км. В сравнение с началото на 2005 г. намаление на гъстотата на населението е с 2,15 д/кв. км. Констатира се процес на интензивно обезлюдяване на частта от областта, имаща характер на селски район.

2.2. Регионална икономика

Брутният вътрешен продукт на област Ямбол към 31.12.2009 г. е 4846 лв. на човек по текущи цени, като е значително по-нисък от този на Югоизточния район- 6003 лв. на човек. В периода 2007 - 2009 г. той е нараснал с 638 лв., съответстващи на 15%, в сравнение с края на 2007 г. Констатиран е средногодишен темп на растеж 8%, който е над средния за страната за периода. Сравнен с темпа на нарастване на БВП на Югоизточния район- се наблюдава съществено изоставане с 33,7% за петгодишния период от 2002 до 2007 г.

Брутният вътрешен продукт на областта за 2009 г. е 676 254 хил. лв., като съставлява 8,4% от БВП на ЮИР.

Брутната добавена стойност на областта за 2009 г. е 580 975 хил.лв

Дял на БДС на област Ямбол в националната БДС - 0,99%.

Брутен вътрешен продукт и брутна добавена стойност по години, за страната и областта

2007							
Страна / Област	БВП (хил.лв.)	БВП на човек от населението (лв.)	БДС (хил.лв.)	БДС по икономически сектори			Дял на БДС в националната (%)
				аграрен	индустрия	услуги	
България	60 184 616	7 857	50 574 727	3 026 654	16 308 835	31 239 238	-
област Ямбол	603 910	4 208	507 481	77 234	139 408	290 839	1,00
2008							
Страна /	БВП	БВП на човек от	БДС	БДС по икономически сектори			Дял на БДС в

Област	(хил.лв.)	населението (лв.)	(хил.лв.)	аграрен	индустрия	услуги	националната (%)
България	69 295 031	9 090	57 732 834	3 990 180	17 557 681	36 184 973	-
област Ямбол	702 034	4 959	584 896	107 753	148 392	328 751	1,01
2009							
Страна / Област	БВП (хил.лв.)	БВП на човек от населението (лв.)	БДС (хил.лв.)	БДС по икономически сектори			Дял на БДС в националната (%)
				аграрен	индустрия	услуги	
България	68 321 610	9 007	58 695 489	2 836 721	17 996 307	37 862 461	-
област Ямбол	676 254	4 846	580 975	83 429	167 996	329 550	0,99

Нетни приходи от продажби в областта.

Години	Нетни приходи от продажби на 1 жител за страната	Нетни приходи от продажби на 1 жител за областта
	(Хил. левове)	(Хил. левове)
2007	24.05	9.04
2008	27.51	11.08
2009	24.22	10.93

2007		
Страна / Област / Община	Нетни приходи от продажба (хил.лв.)	Нетни приходи от продажби на човек от населението (лева)
България	183 710 179	23 984
област Ямбол	1 380 738	9 622
община Болярово	12 802	2 738
община Елхово	89 816	5 073
община Стралджа	58 057	4 090
община Тунджа	115 653	4 099
община Ямбол	1 104 410	14 031
2008		
Страна / Област / Община	Нетни приходи от продажба (хил.лв.)	Нетнит приходи от продажби на човек от населението (лева)
България	209 254 970	27 499
област Ямбол	1 559 253	11 014
община Болярово	10 651	2 347
община Елхово	88 487	5 106
община Стралджа	68 603	4 905
община Тунджа	128 869	4 667
община Ямбол	1 262 643	16 166

2009		
Страна / Област / Община	Нетни приходи от продажба (хил.лв.)	Нетни приходи от продажби на човек от населението (лева)
България	183 203 382	24 153
област Ямбол	1 512 773	10 840
община Болярово	15 687	3 534
община Елхово	73 695	4 344
община Стралджа	54 276	3 941
община Тунджа	134 647	5 017
община Ямбол	1 234 468	15 921

Нетните приходи от продажби на предприятията

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи за 2009 г. са 188 574 хил.лв като спрямо 2008 г. - на стойност 216 738 хил.лв. - се наблюдава спад в инвестиционната активност на стопански субекти.

Тези инвестиции са незначителна част от инвестициите в ЮИР, за разлика от области Стара Загора и Бургас. Най-голям размер имат инвестициите в областта на селското стопанство - 44 304 хил.лв., в сектора на търговията – 18 052 хил.лв., строителството - 13 680 хил.лв.

Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи по икономически дейности дейности (КИД-2008) за област Ямбол

(Хил.лехове)

Икономически дейности (А38)*	2009
Общо	188574
Селско, горско и рибно стопанство	44304
Добивна промишленост	338
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	9187
Производство на текстил, облекло, обувки и други изделия от обработени кожи без косъм; обработка на кожи	314
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	582
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	-
Производство на химични продукти	141
Производство на лекарствени вещества	..
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	1339
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	7183
Производство на електрически съоръжения	289
Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение	..
Производство на превозни средства	..
Производство, некласифицирано другаде; ремонт и инсталиране на	1761

машины и оборудване	
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	697
Строителство	13680
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	18052
Транспорт, складиране и пощи	4694
Хотелиерство и ресторантьорство	3252
Издателска дейност, създаване на аудио-визуални произведения, радио- и телевизионна дейност	455
Далекосъобщения	..
Дейности в областта на информационните технологии и информационни услуги	..
Финансови и застрахователни дейности	..
Операции с недвижими имоти	..
Юридически, счетоводни, архитектурни и инженерни дейности, технически изпитания и анализи; консултантски дейности по управление	..
Рекламна и ветеринарномедицинска дейност; други професионални дейности	..
Административни и спомагателни дейности	5327
Държавно управление; държавно обществено осигуряване	1651
Образование	2278
Хуманно здравеопазване	3749
Медико-социални грижи с настаняване и социална работа без настаняване	431
Култура, спорт и развлечения	789
Други дейности, неklasифицирани другаде	363

Средната годишна заплата на заетите в област Ямбол е 5701 лв., по-ниска от средната за ЮИР. Общия доход на домакинството в област Ямбол за 2008 г. е 8817 лв., като областта е на трето място по доход на домакинството в ЮИР.

Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение (в лева)

	Година		
	2007	2008	2009
За страната	5 167	6 538	7 309
Област Ямбол	4094	5045	5701
Община Болярово	3337	3930	4623
Община Елхово	3690	4697	5258
Община Стралджа	3693	4724	4929
Община Тунджа	4562	4392	6019
Община Ямбол	4170	5189	5790

По предварителни данни на Националния статистически институт (НСИ), **наетите лица по трудово и служебно правоотношение** към края на март 2010 г. общо за страната

намаляват с 64 хил. или с 2.8% спрямо края на декември 2009 г. като достигат до 2.19 милиона. Броят на наетия персонал в област Ямбол намалява с 2 046 души или с 6.6% спрямо края на декември 2009 г. и достига 28 948 души в края на март 2010 година. В структурата на наетите лица по икономически дейности най-голям е относителният дял на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в дейностите „Преработваща промишленост” - 33.3% и „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” - 16.4%, в които през март 2010 г. броят на наетите спрямо декември 2009 г. намалява съответно с 5.4% и 3.2%.

В края на март 2010 г. наетите лица по трудово и служебно правоотношение в област Ямбол са с 2 419 или със 7.7% по-малко в сравнение със същия месец на предходната година. Най-голямо намаление на наетите лица спрямо март 2009 г. се наблюдава в икономическите дейности: „Образование” – с 577 души и в „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” – с 529 души. В процентно изражение намалението е най-голямо в икономическите дейности „Финансови и застрахователни дейности” – с 52.2% и „Професионални дейности и научни изследвания” – 41.1%.

Средната месечна работна заплата на наетите лица в област Ямбол в номинално изражение за месец март 2010 г. е намаляла с 23 лева спрямо месец декември 2009 година. През първото тримесечие на 2010 г. средната месечна работна заплата за страната е 619 лв. и нараства спрямо четвърто тримесечие 2009 г. с 2.1%. За област Ямбол средната месечна работна заплата през първото тримесечие на 2010 г. е 473 лв. и е със 146 лв. по-ниска от средната заплата за страната. Спрямо четвърто тримесечие 2009 г. средната работна заплата за област Ямбол намалява с 1.5%. В сравнение с останалите области, Ямбол е на 21-во място по размер на средна работна заплата. С най-ниска работна заплата са областите: Видин - 435 лв., Кърджали - 453 лв. и Хасково - 454 лева. С работна заплата над средната за страната са областите София-град - 819 лв., Враца – 691 лв. и Стара Загора – 648 лева. През първото тримесечие на 2010 г. средната месечна работна заплата за областта нараства с 5.8% спрямо същия период на предходната година. По икономически дейности най-голямо увеличение на средната месечна работна заплата се наблюдава в „Добивна промишленост” и „Селско, горско и рибно стопанство”, съответно с ръст от 64.2% и 24.0%. Намаление на заплатите е регистрирано в икономическите дейности: „Финансови и застрахователни дейности” и „Операции с недвижими имоти”, съответно с 29.3% и 12.1%.

В общественния сектор на област Ямбол средната заплата е 598 лв., а в частния - 431 лева. Спрямо първо тримесечие на 2009 г. средната работна заплата в общественния сектор нараства с 9.7%, а в частния с 5.1%.

През първо тримесечие на 2010 г. средната месечна работна заплата на мъжете е 485 лв., а на жените – 463 лв. Спрямо същото тримесечие на 2009 г. се отчита ръст на работните заплати, съответно 3.6% за мъжете и 8.2% за жените.

Средна годишна работна заплата в общественния сектор по общини (лв.)			
	2006	2007	2008
Област Ямбол	4 383	5 173	6 542
Болярово	3 105	3 651	4 353
Елхово	4 156	4 866	6 079
Стралджа	3 380	4 034	5 029

Тунджа	3 514	4 199	4 748
Ямбол	4 731	5 606	7 182

През разглеждания период средната годишна работна заплата като цяло е по-висока в обществения сектор в сравнение с частния. Това се наблюдава във всички общини. За дейностите, които се развиват едновременно в обществения и частния сектор, средните годишни заплати отново са по-високи в обществения сектор. Така например в сектор „хуманно здравеопазване и социални дейности” средната годишна заплата за 2006 г. в обществения сектор общо за областта превишава тази в частния сектор почти със 76%. Същото положение се наблюдава и в сферата на образованието, където средната годишна заплата за същата година в обществения сектор общо за областта превишава тази в частния сектор с 52,5%.

Увеличение на заплатите в обществения сектор по общини през 2008 г. спрямо 2006 г. се наблюдава във всички общини, като за община Ямбол е най-голямо.

Анализирайки структурата на икономиката на областта на основа на заетостта в отделните икономически отрасли и подотрасли таблицата по-долу се наблюдава, че най-много работни места са създадени в преработвателната промишленост, търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети, следвани от строителството и селското стопанство.

Наети лица по икономически дейности	2008	2009
Селско стопанство	2336	2301
Преработвателната промишленост	10038	9603
Строителство	3084	2864
Търговия, ремонт на автомобили	4897	4778
Транспорт	1171	637
Хотелиерство и ресторантьорство	1020	1005
Държавно управление	2049	407
Образование	2595	34
Здравеопазване	1995	1187
Други	3547	

Промислеността е най-важният сектор в икономиката на Ямбол. Структурата ѝ обхваща следните подотрасли: хранително-вкусова промишленост; химическа промишленост; машиностроене и металообработване; текстилна и трикотажна промишленост; шивашка промишленост и др. В Ямбол се развиват нови индустриални отрасли като производството на автомобилно електрооборудване и рециклирането на отпадни пластмасови продукти. Сред големите индустриални предприятия определящи облика на промишлеността в града се нареждат : "Синтер М-АД", "Хидравлични елементи и системи", "Екопласт Файбър", "Язаки - България", "Миролио", "Белла България ", "Тунджа", "Папас олио", "Карил", "Винпром-Ямбол" и др.

Селското стопанство в областта е основен отрасъл в икономиката и източник на доходи за населението в повечето общини. Голяма част от земята се използва за земеделие.

Регионът е утвърден като един от най – големите производители на селско стопанска продукция в страната, като традиционно е застъпено отглеждането на хлебна и фуражна пшеница, ечемик, слънчоглед, грозде и технически култури. Освен тези типични за областта култури нараства размерът на площите с тютюн.

Животновъдството също е с важно икономическо значение за региона. Добре развити са птицевъдството, овцевъдството, млечното и местно говедовъдството, свиневъдството и пчеларството.

Регионът е на едно от първите места в страната по сладководно рибопроизводство.

В област Ямбол по програма „Рибарство 2007 – 2013 г.” няма реализирани проекти за периода 2005 -2009 г.

По програма „САПАРД” за периода 2005 -2010 в областта са реализирани 91 проекта на стойност 37 153 608 лева.

По схема за „Директни плащания в селските райони „ има 178 одобрени проекта на стойност 31 110 214 лева

Туризмът в последните години се развива интензивно и се очертава като един от новите структуроопределящи отрасли за развитието на областта. По данни на НСИ през 2009 г. нощувките в хотелите и местата за подслон на територията на областта са 69530. Спрямо 2008г. нарастването е с 21 807 нощувки или над 46 %, което определя по-ефективно натоварване на функциониращата туристическа инфраструктура за подслон.

Един от най-ценните ресурси за икономическо развитие на областта са земеделските земи, които съчетани с климатичните особености на района- средна годишна температура 13 градуса по Целзий са важни фактори за развитие на интензивно модерно земеделско производство и свързаната с него преработвателна промишленост.

	2007	2008	2009
Средства за подслон и места за настаняване*	23	36	49
Легла	642	705	844
Легладенонощия	211 240	240 194	287189
Пренощували лица	19 519	22 879	188873
Българи	15 527	18 642	14480
Чужденци	3 992	4 237	4393
Реализирани нощувки	43 876	47 723	69530
От българи	29 529	29 843	27369
От чужденци	14 347	17 880	42161
Приходи от нощувки - левове	1 368 546	1 681 101	2495308
в т.ч. от нощувки на чужденци - левове	505 470	601 061	1385933

Важно значение за икономиката има развитието на дейността на малките и средни предприятия. Основна цел пред развитието на промишлеността на област Ямбол е на базата на наличния промишлен потенциал, с привличането на местни и чуждестранни инвестиции, да се осигури нарастване на производството, обновяване на крайната продукция и повишаване на нейната конкурентоспособност на вътрешния и международните пазари.

Чуждестранните преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор през 2009 г. са 36 099 200 евро.

Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване към 31.12. 2008г. по икономически дейности:

	(Хил. евро)
Икономически дейности	2008
Общо	..
Селско, горско и рибно стопанство	2 718,3

Добивна промишленост	..
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	5 452,1
Производство на текстил, облекло, обувки и други изделия от обработени кожи без косъм, обработка на кожи	..
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	..
Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение	..
Производство на превозни средства	..
Производство, неklasифицирано другаде; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	..
Строителство	-502,3
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	5 447,1
Хотелиерство и ресторантьорство	43,5
Транспорт, складиране и пощи	280,7
Издателска дейност, създаване на аудио-визуални произведения, радио-и телевизионна дейност	..
Дейности в областта на информационните технологии и информационни услуги	..
Операции с недвижими имоти	10 115,6
Юридически, счетоводни, архитектурни и инженерни дейности, технически изпитания и анализи; консултантски дейности по управление	..
Рекламна и ветеринарномедицинска дейност; други професионални дейности	..
Хуманно здравеопазване	..

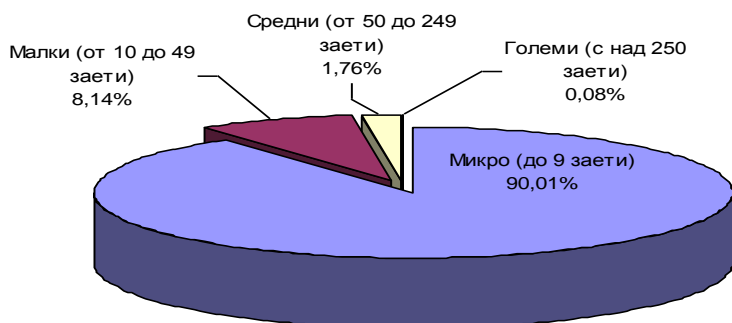
В Ямболския регион също се запазва тенденцията от предходните години най-големият брой фирми да е в отрасъла „Търговия и ремонт на автомобили и битова техника”, като в последните години се развиват и услугите, влизащи в дейността на неправителствени организации. Най-значителен е дялът на микро и малките фирми в отрасъл Търговия и ремонт.

Предприятията и фирми в област Ямбол (брой).

Предприятия и фирми в област Ямбол				
	Микро (до 9 заети)	Малки (от 10 до 49 заети)	Средни (от 50 до 249 заети)	Големи (с над 250 заети)
2007	3 920	370	84	5
2008	4 290	388	84	4
2009	5045	394		4

Област Общини	Брой предприятия по години			
	Години	2007	2008	2009
Област Ямбол		4 379	4 766	5 513
Болярово		82	81	106
Елхово		521	707	1 051
Стралджа		250	262	302
Тунджа		436	448	561
Ямбол		3 090	3 268	3 493

Структура на предприятията в област Ямбол през 2008 г. според броя на заетите лица в тях

В момента производствената инфраструктура се реформира динамично и в областта се извършват съществени промени в индустриалната база. Налице е недостиг на преки чуждестранни инвестиции и слабо стимулиране на нови производства.

Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия:

	(Хил. евро)		
	2007	2008	2009'
Общо за страната	15167125,4	19185002,9	20441581,2
Ямбол	11812,8	..	36099,2

Чуждестранните инвестиции към 31.12.2009 г. са 36 099,2 хил.евро, като най – големи са в операции с недвижими имоти. Инфраструктурните предприятия имат съществен принос в икономиката на областта: Електроразпределение, водоснабдяване и канализация, далекосъобщения, пощи, газоснабдяване и комунални услуги. Освен тези големи предприятия, в областта работят над 4300 малки и средни предприятия, които дават над 90% от общата продукция.

2.3 Социална сфера

Коефициентът на икономическа активност в края на 2010 г. е 50,5 %, като трудово активното население над 15 г. е 56 408 д.

Заетите лица през третото тримесечие на 2010 г. в областта са 45359 души, от които 24,6 хил. мъже и 20,7 хил. жени. Отчетеният коефициент на заетост е 43%, от трудовактивното население като е по-нисък от средния за ЮИР – 47,1%. Заетостта при мъжете – 48% надвишава тази при жените- 38,4%. Спрямо края на 2004г. заетостта на трудовактивното население в областта е намаляла с 2,2%. Коефициентът на заетост, в областта определен спрямо населението в трудоспособна възраст в края на септември 2010 г. е 59,4%, като по отношение на мъжете е 61,4%, а по отношение на жените 57,3%. Констатира се изоставане по отношение общите национални и европейски цели за достигане на средни нива на заетост около 70% към 2013-2015г.

Налице е проблем с женската заетост, която изостава значително спрямо заетостта при мъжете и са необходими специфични нови мерки на пазара на труда. Друг проблем е негативното влияние на икономическата криза, която е ограничила създаването на нови работни места. За нарастване на заетостта в областта и създаването на устойчиви работни места е необходимо да се акцентира повече на мерки за подпомагане и повишаване на конкурентоспособността на МСП – за разширяване на дейността им, за подобряване на технологичното оборудване, за разработване на нови продукти и услуги.

Работна сила, заети и безработни лица и коефициенти на икономическа активност, заетост и безработица на населението на 15 и повече навършени години, общо за страната и за област Ямбол по години:

2008	Работна сила - хил.			Коефициенти на икономическа активност - %			Заети лица - хил.			Коефициенти на заетост - %			Безработни лица - хил.	Коефициенти на безработица - %
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени		
Общо	3560,4	1896,8	1663,6	53,8	59,8	48,3	3360,7	1792,9	1567,8	50,8	56,5	45,5	199,7	5,6
Ямбол	66,8	36,9	29,8	54,2	61,9	47,0	62,5	34,7	27,8	50,8	58,1	43,9	4,3	6,4

2009	Работна сила - хил.			Коефициенти на икономическа активност - %			Заети лица - хил.			Коефициенти на заетост - %			Безработни лица - хил.	Коефициенти на безработица - %
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени		
Общо	3491,6	1862,4	1629,2	53,0	59,0	47,5	3253,6	1732,3	1521,3	49,4	54,9	44,4	238,0	6,8
Ямбол	61,7	33,9	27,9	50,8	57,6	44,5	56,3	31,1	25,2	46,4	52,8	40,3	5,4	8,8

2010	Работна сила - хил.			Коефициенти на икономическа активност - %			Заети лица - хил.			Коефициенти на заетост - %			Безработни лица - хил.	Коефициенти на безработица - %
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени		
Общо	3400,9	1804,7	1596,2	52,0	57,6	46,9	3052,8	1608,3	1444,5	46,7	51,3	42,4	348,0	10,2
Ямбол	60,3	32,2	28,1	50,5	55,7	45,6	51,4	27,7	23,7	43,0	48,0	38,4	8,9	14,8

Заети лица и коефициенти на заетост на населението на 15 и повече навършени години по тримесечия на 2011 година:

2011	Заети лица - хил.			Коефициенти на заетост - %		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
I тр.						
Общо	2890,7	1508,2	1382,5	44,7	48,7	41,0
Ямбол	49,7	26,9	22,8	42,6	47,6	37,9
II тр.						
Общо	2934,1	1529,4	1404,7	45,3	49,3	41,6
Ямбол	51,6	27,0	24,6	44,3	47,8	40,9

Коефициентът на безработица в областта в края на 2008 г. е 6,4 %, като в сравнение с 2002 г, когато е бил 20 % е намалял значително. В края на 2005 г коефициентът на безработицата е бил 9,2%. В резултат на въздействието на световната финансовата криза коефициентът на безработица нараства до ниво 14,8 % от трудово активното население в края на 2010 г . като общият брой на безработните лица, регистрирани в бюрата по труда е 8900 души.

Равнище на безработица за периода 2007 – 2009 г. (към 31.12..)

Страна/Област/ община	Равнище на безработица към 31.12. (%)		
	2007	2008	2009
България	8	6	8
област Ямбол	9	7	10
община Болярово	13	10	12
община Елхово	13	10	14
община Стралджа	23	18	22
община Тунджа	11	9	10
община Ямбол	6	5	7

Гражданите на областта получават **здравни услуги** в няколко болнични заведения - 2 многопрофилни (в Ямбол и Елхово) и две специализирани болници с общ брой на леглата 420. Лечебните заведения за извънболнична помощ са 21.

В сравнение с други области в страната в област Ямбол няма голям брой специализирани институции, както за деца (ДДЛРГ-гр.Ямбол и ДМСГД – гр.Ямбол), така и за възрастни (2 ДВХУИ - с.М.Шарково, община Болярово, с. Маленово, община Стралджа, 4 ДСХ - гр.Ямбол, с.Воден, община Болярово, с.Чернозем, община Елхово, с.Болярско, община Тунджа), което е предпоставка за улеснен процес на деинституционализация.

2.4. Инфраструктурно развитие

2.4.1. Пътна мрежа

Общата дължина на пътната мрежа в областта е 596 км., от които 96 км са пътища I клас, 89 км. са пътища II клас и 411 км са пътища III клас. Пътищата с асфалтова настилка са 96,5 % от общата дължина на пътната мрежа в областта. Останалите 3.5 % от пътищата са с паважна и трошенокаменна настилка.

РПМ на територията на област Ямбол според вида на настилката.

Вид настилка	Републикански пътища общо км	АМ км	I клас км	II клас км	III клас км
Асфалтобетонна	572	0	96,3	87,1	388,6
Биндер	2,3	0	0	0	2,3
Паважна	5	0	0	1,5	3,5
Трошенокаменна	8,3	0	0	0	8,3
Без настилка	8,4	0	0	0	8,4
Общо	596	0	96,3	88,6	411,1

Важен момент за провеждането на международния автомобилен трафик през областта към Република Турция има участъкът от път I – 7 и ГКПП „Лесово – Хамзабейли“. През 2011 г. бяха извършени успешно ремонтни дейности на път I – 7 Окоп – Елхово – ГКПП Лесово. Средствата отпуснати за ремонта са на стойност 7 млн. лв.

Важна роля за осигуряване на транспортната свързаност и достъпност в ЮИР имат път II – 53 по направление „Сливен- Ямбол – Средец“ и път II -79 „Елхово – Болярско – Бургас“, както и път II – 76“ Любимец – Тополовград – Елхово“.

В северната част от областта се изгражда Лот 4 от автомагистрала „Тракия“ с дължина 47.7 км , която ще осигурява транспортните комуникации „изток- запад“ на територията на областта. Очаква се тази част от автомагистралата да е готова през 2012 г. .

Дължина на пътната мрежа по общини.

Община	Републикански пътища общо км	АМ км	I клас км	II клас км	III клас км
Ямбол	39,7	0	0	13,6	26,1
Тунджа	228,1	0	36,7	22,7	168,7
Стралджа	126,2	0	20	12,5	93,7
Елхово	110,3	0	39,6	11,3	59,4
Болярско	91,7	0	0	28,5	63,2
Общо	596	0	96,3	88,6	411,1

Съществуващата пътна мрежа е с гъстота 0.260 км/кв.км, при средна за страната 0.333 км/кв.км;

Област Ямбол достига едни добри показатели за изграденост на пътната мрежа.

2.4.2. Транспорт

Град Ямбол е свързан с автобусни линии с градовете Сливен, Тополовград, Бургас, Созопол, Нова Загора, Велико Търново, Пловдив, Димитровград, Шумен, Русе, София Град.

От гледна точка на разстоянието областният център е разположен на 77 км от Черно море, южно от автомагистрала София – Бургас. Разстоянието от Ямбол до столицата

София е 262 км, до Пловдив 149 км, до Варна 141 км, до Бургас 81 км. Най-близките летища до Ямболска област са летищата в Бургас, Варна, Пловдив и София.

Отдалечеността на Ямбол до основните ни планински курорти е както следва: Пампорово (176 км), Боровец (240 км), Банско (259 км).

Отдалечеността от морските курорти и Ямбол е както следва: Слънчев бряг (101 км), Златни пясъци (155 км), Албена (162 км), Несебър (102 км), Созопол (99 км), Синеморец (131 км), Китен (109 км) Поморие (94 км) Приморско (107 км), Балчик (171 км).

Отдалечеността от балнеоложките ни курорти и Ямбол е както следва: Велинград (212 км), Сандански (285 км), Хисаря (148 км), Поморие (94 км), Вършец Павел баня (106 км), Сапарева баня (266 км), Баня – Пловдивско (137 км).

Отдалечеността на Ямбол от други туристически центрове е както следва: Велико Търново (96 км), Казанлък (91 км).

По отношение на вътрешна достъпност в област Ямбол има развита пътна мрежа между основните населени места, като тази до туристическите обекти и места предстои да се развива. Водещ дял в транспортното обслужване има автобусния транспорт. Автобусните транспортни връзки в област Ямбол се осигуряват с три вида линии - вътрешноградски (в рамките на Общината), областни (до населените места в Област Ямбол) и републикански (до населени места извън Област Ямбол). Интервалите на движение по градските линии и курсовете по областните и републиканските линии се изпълняват в зависимост от обема и направленията на пътничкопотоците. Това се отнася в особено голяма степен за линиите от областта и републиканска транспортни схеми.

Гранични контролно-пропускателни пунктове

На територията на област Ямбол се намира един ГКПП: ГКПП Лесово – Хамзабейли България – Турция, разположен на българско-турската граница. Пунктът свързва Елхово с турския Лалапаша. Благодарение на контролно-пропускателния пункт се облекчава натовареността на основната сухопътна връзка между двете държави – ГКПП "Капитан Андреево-Капъкуле" и се създават по-благоприятни условия за обслужване на пътниците и товарните автомобили. Главен път на юг от гр. Елхово за с. Гранитово – с. Лесово – Турция, става част от стратегически важен транспортен коридор, чрез който на север през Ямбол и Старопланинските проходи – /Върбишки и Котленски / ще се поддържат икономическите връзки със Североизточния и Северния централен райони за планиране и между Турция – България – Румъния по направлението на първокласен път I-7.

2.4.3. Железопътен транспорт

Ямбол е пункт на главната жп линия София-Пловдив-Бургас, а от него се отделя отклонението до Елхово.

Реконструирана и електрифицирана е жп-линия по направлението София – Ямбол – Бургас, която отговаря на международните стандарти за провеждане на транзитно движение и осигурява високо качество както за превозите така и туризма на територията на област Ямбол.

Гара Ямбол е част от VIII главна жп-линия по направлението Пловдив-Ямбол-Бургас с обща дължина от 210 км.

2.4.4. Енергийна инфраструктура.

Енергийната инфраструктура е адекватна на потребностите.

Електроснабдителната система в областта е добре изградена и се стопанисва от ЕВН България Електроразпределение АД. Гъстотата на мрежата ВН за областта е 86,1 км/1000 кв.км, при средна за страната 109 км/1000 кв.км, а плътността на инсталираните мощности е 106,39 мва/1000 кв.км, при средна за страната 280 мва /1000 кв.км.

Газификацията в областта започва след 1995 година, като днес се осъществява от дъщерната на Овергаз компания – "Овергаз Изток" АД, с център Бургас, правоприменник на „Ямболгаз 92” (след 2009 година). На територията на община Ямбол е изградена газоразпределителна мрежа с обща дължина 92 км. В средата на 2009 година 1872 потребители се ползват от предимствата на екологичното гориво на територията на града – 1695 битови, 151 обществено административни сгради и 26 промишлени предприятия. Продължава газификацията на гр.Ямбол. В близост до град Ямбол преминава трасето на “Булгаргаз” клон на магистралния газопровод с налягане 5,5 МРа, доставящ природен газ от Русия. Това благоприятства развитието на газоснабдителната система.

2.4.5. Телекомуникационна инфраструктура.

Развитието на телекомуникациите е централизирано в Изпълнителна Агенция "Електронни съобщителни мрежи и информационни системи" (ИАЕСМИС) и се реализира с планираните темпове и качество. Предвидено е поетапно да се изградят мрежите за достъп на общините към ЕСМ, до достигане на единна мрежова свързаност между всички централни и териториални органи на изпълнителна власт и местните органи на управление.

Основните мобилни оператори имат покритие на територията на област Ямбол.

Покритие на територията на областта имат РРТС връх Ботев (БНТ1, БТВ), РРТС Карандила – Сливен (БНТ1, БТВ, Нова телевизия) и РРТС Бакаджик – Ямбол (ПроБг и ТВ7). Предаватели и ретранслатори в Ямболска област: Община Елхово: град Елхово, село Лесово.

На територията на гр. Ямбол има 2 кабелни оператора – Диана кабел и Супер Вижън, покриващи 100 % от територията на града и част от територията на община “Тунджа”. Местни кабелни телевизии има в общини Елхово (Странджа) и Стралджа (Пантера).

В Ямбол се приемат и чуждестранни ТВ-радио станции, излъчващи от Гърция и Турция, а с допълнителна антена могат да се приемат още ТВ-радио станции, излъчващи от Сливен, Стара Загора, Нова Загора, Айтос, Бургас, Свиленград, Хасково, Кърджали, Пловдив, Смолян, Шумен и други.

2.4.6. ВиК инфраструктура.

Всички населени места на територията на областта са водоснабдени. Водоснабдителната мрежа обхваща около 98% от населението. Броят на водоснабдените населени места е 4 517, което представлява 84.6% спрямо всички населени места (100% от градовете и 81.32% от селата). Водоснабдителната и канализационна системи на територията на област Ямбол са собственост на държавното дружество ВиК ЕООД - Ямбол. Водопроводната мрежа е с дължина 2 186 км, от които 689 км външна мрежа и 1497 км вътрешна. Цялото количество питейна вода се осигурява от подпочвени води (229 водоизточника). Основните източници са изградени в терасата на река Тунджа, карстовите райони около село Воден и село Голямо Шарково.

Водопроводната мрежа на територията на областта е амортизирана и е необходимо да се вземат мерки за реконструкцията и, с оглед намаляване на загубите на този ценен за областта ресурс. Реално доставената вода до консуматорите е 5 743 хил.куб.м. констатирани са големи загуби при преноса на вода –общо 76% - един от най- високите за ЮИР. Основните проблеми са свързани с остарели водопроводни мрежи, режим на водоползване и т.н. са силно изразени в селата.

Голямо постижение е решаването на проблема с водоснабдяването на областния град след реконструкция и разширение на водоснабдителната система и вътрешната водопроводна мрежа на града.

2.4.7 Канализация и пречистване на отпадните води.

Общият обем на заустените отпадни води е 5710 хил.куб.м годишно, като третираните води са 1279 хил.куб.м или 22,4%. Заустените води от обществената канализация и СПСОВ са 4 302 хил.куб.м годишно. Общо 1174 хил.куб.м отпадни води годишно се заустват от домакинствата без да се обхванати обществената канализационна система.

На територията на областта функционират 4 СПСОВ - Канализационна система с. Кукорево, Канализационна мрежа с. Веселиново и Канализационна мрежа с. Роза и с. Чарган.

Общата дължина на изградената канализационна мрежа в област Ямбол е 217 км, като такава има само в градовете. Канализационната мрежа е изградена от бетонови тръби с диаметър от 200 mm до 2000 mm, от кръгли, яйцевидни и устообразни профили 45% от отпадъчните води се припомпват от 3 канални помпени станции.

Канализационната мрежа на град Ямбол е със степен на изграденост 62% и към нея е включено 87% от населението. Канализационната мрежа за град Елхово е със степен на изграденост 67% и към нея е включено 82% от населението. Канализационната мрежа за град Болярово е със степен на изграденост 43% и към нея е включено 75% от населението.

Частична канализационна мрежа има изградена и в още 3 места от областта. За всички населени места в област Ямбол общата изграденост на канализационната мрежа е 12 % и обслужва 57 % от населението.

Канализационната мрежа на град Ямбол в по – голямата си част е изградена по проекти, неотговарящи на нормите за проектиране, с неточно определени оразмерителни водни количества. Има второстепенни клонове изградени по стопански начин(без никакви проекти), с малки хидравлични наклони, некачествено изпълнени, с неподходящи диаметри и материали. Поради промените в градоустройствените и застроителните планове са изградени съоръжения, сгради, гаражи и други обекти върху вече изградени канализационни планове.

Брой населени места без изградена канализационна мрежа във всяка от общините към 31.12.2010 година.

Област Общини	Брой населени места	Брой населени места с извършвани услуги за отвеждане на отпадъчни води	Брой населени места без извършвани услуги за отвеждане на отпадъчни води
Ямбол	109	5	104
Болярово	20	2	18
Елхово	22	1	21
Стралджа	22	-	22
Тунджа	44	1	43
Ямбол	1	1	-

Като цяло канализационната мрежа на територията на областта е амортизирана, на места бетоновите тръби са корозирали, стените са обрушени или разрушени с възможност за филтрация или инфилтрация. Проблем са минималните наклони, което обуславя ниски скорости на движение на отпадните води и затлачване на канализацията. Тревожно е положението с главен колектор I в град Елхово, състоящо се в това, че заустването на колектора е на нивото на кота водно ниво на река Тунджа. Това положение е в резултат на повдигане дъното на реката от непочистването ѝ. При прииждане на високи води през дъждовните периоди, повишеното ниво на реката подприщва канализацията и се получава наводняване на къщи, площи и др. На места липсват локални пречиствателни станции на промишлени предприятия или ако има такива, те не работят ефективно, поради скъпата им поддръжка.

2.5. Екологично състояние.

Разходите за околна среда реализирани в областта през 2008 г. са 5 779 млн. лв..Те съставляват 2,1 % от годишните разходи в целия Югоизточен район за 2008 г..Като абсолютен размер на инвестицията тя може да се оцени като една от най – ниските в сравнение с останалите области.

Замърсяването на територията на областта е главно от диоксид и метан. През 2008 г. количеството на емисиите на въглероден диоксид във въздуха е 332 594,1 т., а на метана 60 543,8 т. най – големи замърсявания на въздуха се наблюдават на територията на община Стралджа.

2.6. Управление на отпадъците.

На територията на областта функционират 3 бр.депа, които обслужват 72.2% от населението. Изготвен е проект по ОП „Техническа помощ” за създаване на система за интегрирано управление на отпадъците в област Ямбол.

Към 2011 г тече процедура по ОВОС. Създадено е сдружение между всички общини на територията на областта и се работи по подробният устройствен план за Регионалното депо. След приключване на процедурата по ОВОС предстои изграждане на Регионалното депо.

На 15.11.2010 г. бе открито изграденото със средства по ОП „Околна среда” депото за неопасни отпадъци край село Добрич, община Елхово. Това е единственото депо в областта, което отговаря на европейските изисквания и ще обслужва населението от общините Елхово и Болярово.

Първата клетка е с капацитет 26 000 тона, което количество е около 8 годишния капацитет на битовия отпадък на двете общини. Проектираната втора клетка до първата, ще увеличи капацитета на депото до 20 години, но за да се случи това ще е нужно жителите на двете общини да започнат да събират битовите си отпадъци разделно, а това би намалило обема на отпадъците с до 30%, които респективно би повишило още сроковете за експлоатация на сметището.

3. Актуализиран SWOT анализ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Благоприятно географско положение и климат • Изградена инженерно-транспортна, пътно-комуникационна и енергийна инфраструктура • Добре развита бизнес инфраструктура – финансов сектор, консултантски фирми, бизнес асоциации • Наличие на природни и туристически забележителности, исторически паметници, културни институции, автентичен фолклор и природни резервати • Наличие на водни ресурси • Функциониращ граничен пункт с Р Турция (ГКПП „Лесово”) • Изградени традиции в сферата на трансграничното сътрудничество България – Турция • Чиста околна среда без големи замърсители, значителен процент на екологично чисти земеделски земи, подходящи за органично земеделие и животновъдство • Образователна инфраструктура, учебни заведения и обучаващи организации, отговарящи до голяма степен на икономическия профил на областта • Развити и балансиран мрежи от институции в образованието, здравеопазването, културата, спорта 	<ul style="list-style-type: none"> • Висока безработица и ниска квалификация на голяма част от безработните • Ниска покупателна способност на населението • Недостиг на инвестиционен капитал за обновяване и разширяване на производствата • Незначителни чужди инвестиции в областта през последните години • Слаба експортна насоченост на индустрията и бизнеса • Лошо състояние на пътната мрежа в областта • Амортизирана водопроводна и канализационна инфраструктурата и др. • Неблагоприятни демографски тенденции: намаляване на жителите на областта, застаряване на населението особено в селските райони и обезлюдяване на населените места • Недобро управление на отпадъците, наличие на нерегламентирани сметища • Липса на пречиствателни станции за отпадни води • Физически и морално остаряла напоителна система за земеделските площи • Липса на диверсификация на енергийните доставки • Ниска енергийна ефективност, несъществени инвестиции в тази сфера • Слабо развитие на условията и услугите в сферата на туризма • Липсва цялостна рекламна, маркетингова и информационна система за туризма в областта • Не се използва пълноценно потенциала на аграрната наука и практика в областта • Липса на научно-изследователски центрове • Текучество и недостиг на специалисти по здравни грижи и недостатъчно медицинска диагностична и терапевтична апаратура

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Потенциал за изграждане на индустриални зони и логистични центрове • Условия за развитие на модерна преработвателната индустрия, особено за преработка на земеделски продукция, и производство на продукти с висока добавена стойност • Възможност за насърчаване на „зелените” нисковъглеродни технологии • Наличие на потенциал за развитие на туризма, особено на алтернативни форми на туризъм - еко, селски, воден, културен, винен, фестивален, риболовен и други • Развитие на специализирано селско стопанство • Възможности за развитие на информационни технологии • Привличане на нови и чужди инвестиции • Подобряване на пътната инфраструктура • Развитие на електронно управление • Възможности за съвместни дейности с Република Турция и страни членки на ЕС • Привличане на средства от Структурните фондове на ЕС чрез Оперативните програми и Програмата за развитие на селските райони 	<ul style="list-style-type: none"> • Неблагоприятни демографски тенденции, висок процент на застаряващото население, обезлюдяване на областта, отрицателен естествен прираст и нисък жизнен стандарт • Миграция и емиграция на населението • Ниско образование и квалификация на част от децата от ромски семейства поради факта, че не посещават редовно училище • Ниска квалификация на голяма част от безработните • Ограничен интерес на чуждите инвеститори към района и малките общини • Световната икономическа криза • Недостатъчна готовност за посрещане на туристи и малко туристически маршрути • Липса на достатъчно финансови средства за подобряване състоянието на пътната мрежа в областта • Недостатъчен ресурс за развитие градската среда • Развитие на информационното общество и е-услуги с недостатъчно бързи темпове • Неефективно използване на възможностите на европейските фондове за регионално развитие

SWOT – анализа дава основание за прилагане на стратегия за развитие от умерен порядък, който включва активно привличане на нови инвестиции, разработване на нови програми и усвояване на потенциала от човешки и природни ресурси в област Ямбол.

4. Актуализирана стратегия за развитие на областта

4.1. Актуално състояние и оценка на изпълнението на стратегическите цели в периода 2005-2010 г.

Междинната оценка на Областната стратегия за развитие на област Ямбол, извършена в периода декември 2010 г. и включва анализ на основните индикатори, заложені по стратегически цели, показва следното:

Стратегическа цел 1: Устойчив икономически растеж – много голям напредък и значителен напредък

Стратегическа цел 2. Подобряване качеството на живот и увеличаване на заетостта; много голям напредък

Стратегическа цел 3. Регионално сътрудничество и стимулиране на партньорството – минимален напредък.

Тези високи оценки за напредъка по изпълнението на целите на ОСР Ямбол съответства на стратегическите планови документи от по –висок ранг – НСРР и РПРЮИРП. По цел 3 е нужно по –голямо прецизиране.

Важно за привличане на ресурси и реализация на ОСР е съпоставката с действащите ОП. В следващата таблица са отразени съпаденията между приоритетите на ОСР и приоритетните оси по ОП.

Отсъствието на съответствие с някои от приоритетните им оси означава наличието на пропусната възможност за финансиране и предпоставка за допълване при актуализация на стратегията.

ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ	ОСР Ямбол				
	П1	П2	П3	П4	П5
ОПРР					
ПО1. Устойчиво и интегрирано градско		X			
ПО2. Регионална и местна достъпност		X			
ПО3. Устойчиво развитие на туризма				X	
ПО4. Местно развитие и сътрудничество					X
ПО5. Техническа помощ					
ОПОС					
ПО1. Питейни и отпадни води		X			
ПО2. Отпадъци		X			
ПО3. Биологично разнообразие		X			
ПО4. Техническа помощ		X			
ОПКБИ					
ПО1. Икономика на знанието и иновациите	X				
ПО2. Ефективност на предприятията, бизнес	X				
ПО3. Финансови ресурси за предприятията					
ПО4. Международни пазарни позиции на бълг.					
ПО5. Техническа помощ					
ОПРЧР					
ПО1. Икономическа активност, пазар на труда,	X		X		
ПО2. Производителност и адаптивност на заетите					
ПО3. Образование/обучение - съотв. с пазара на			X		
ПО4. Достъп до образование/обучение			X		X
ПО5. Социално включване, социална			X		

ПО6. Ефективност институции - труд, соц. и			X		
ПО7. Транснац. и междурег. сътрудничество				X	
ПО8. Техническа помощ					
ОПАК					
ПО1. Добро управление					X
ПО2. Управление на човешките ресурси					
ПО3. Администр. обсл, електронно управление					
ПО4. Техническа помощ					
ПРСР					
ПО1. Конкурентноспособност - земедел. и горски	X				
ПО2. Околна среда и природа		X			
ПО3. Селски райони – кач-во на живот и селска	X			X	
ПО4. Лидер					

Извод: За актуализацията на ОСР Ямбол е нужно включване на специфични цели, приоритети и мерки по:

- ОПКБИ – ПО3 – Финансови ресурси за предприятията
- ОПКБИ – ПО4 – Международни пазарни позиции на българската икономика
- ОПРЧР – ПО2 – Производителност и адаптивност на заетите
- ОПАК – ПО2 - Управление на човешките ресурси
- ОПАК – ПО3 – Административно обслужване , електронно управление
- ПРСР – ПО4 -. Лидер

Обобщените изводи от междинната оценка

Стратегическа цел 1: Устойчив икономически растеж:

• **Индикатор 1 : Брутният вътрешен продукт да бъде 140% спрямо 2001 година:**
БВП през 2001 г. е 2670 лв/ човек по текущи цени. Към 2007 г БВП в областта е 3976 лв/ човек по текущи цени. Забелязва се нарастване с 50% за периода 2001 – 2007 г. т.е от гледна точка на нарастването на БВП в областта поставената цел е постигната още през 2008 г .

Стратегическа цел 2. Подобряване качеството на живот и увеличаване на заетостта;

- **Индикатор 2: Безработните да са под 12% от активното трудоспособно население**

Независимо от въздействието на финансовата криза върху икономиката на страната и свързания с нея пазар на труда коефициентът на безработица в областта е 12,59 през септември 2011 г.

- **Индикатор 3 : Доходите на член от семейството да нарастват с над 35 %.**
Средния доход на член от домакинството през 2002 г. е 1988 лв., през 2004 г. е достигнал 2230 лв., а през 2008 г. е 4047 лв. Общо за периода 2002 – 2008 г. нарастването на доходите на едно лице е над 100%., спрямо 2002 г. Това означава че, целевата стойност на индикатора е постигната, тъй като надвишава средната стойност за страната и за Югоизточния район.

Стратегическа цел 3. Регионално сътрудничество и стимулиране на партньорството

В Областната стратегия за развитие няма формулирани количествени измерители за стратегическа цел 3, което не позволява извършването на количествена оценка на нейната ефективност, но от гледна точка на ефикасност, вложените ресурси водят до движение към крайното желано състояние. Има информация за множество международни проекти по програма за трансгранично сътрудничество България – Турция, като освен „меки мерки” има и значителен брой проекти с инвестиционен характер. Областната администрация, общините, неправителствения сектор и бизнеса от областта си сътрудничат ефективно с представители от съседни области и общини, което също се отразява на доброто развитие на партньорствата.

4.2. Структурни промени в ОСР’2005

Следвайки резултатите от междинната оценка и настоящия актуализиран анализ, се предлагат следните действия по отношение на структурните части на ОСР ‘2005:

Визия

1. Визията се променя:

ОБЛАСТ ЯМБОЛ – РЕГИОН С УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ, ЕФЕКТИВНА ИКОНОМИКА, ПОДОБРЕНО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ И СЪХРАНЕНО И ПОПУЛЯРИЗИРАНО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

2. Главната стратегическа цел на област Ямбол за периода до 2013 г. е постигане на устойчиво балансирано развитие насочено към намаляване на междурегионалните различия и осигуряване на равни възможности за икономически растеж, достъп до икономически ресурси, по-висок жизнен стандарт и благоприятни условия на живот във всички общини в областта, съобразено с опазване на околната среда.

Регионалната политика се стреми към баланс между различните аспекти на развитието (икономически, социален, екологичен и териториален) и между отделните общини.

Главната цел на стратегията кореспондира с основната цел на политиката на Европейския съюз за социално – икономическо развитие, насочено към намаляване на междурегионалните различия. Постигането ѝ ще се осъществи чрез реализирането на следните цели:

Стратегически цели

3. Пакетът от стратегически цели смислово се запазва, нова редакция:

Позовавайки се на МО, смисълът на стратегическите цели се запазва:

Макар и с необходимост от преформулиране и надграждане, целите на сегашната ОСР продължават да съответстват на нуждите и проблемите на областта. Затова не е нужно радикално преориентиране на стратегията;

Формулировките на стратегическите цели в ОСР ‘2005 са:

ЦЕЛ 1. Устойчив икономически растеж;

ЦЕЛ 2. Подобряване качеството на живот и увеличаване на заетостта;

ЦЕЛ 3. Регионално сътрудничество и стимулиране на партньорството;

Стратегическите цели 1 и 2 се запазват и не се налага корекция в тяхната формулировка. По-ниската оценка, дадена от МО, високата зависимост от средствата по донорските

фондове, необходимостта от интегрирани проекти повишават координиращата потребност и роля на Областната администрация. Това е основание за изменение на формулировката на Стратегическа цел 3

ЦЕЛ 3. Развитие на териториалното, трансграничното и междурегионално сътрудничество и подобряване на координацията и партньорството.

4. Отразяване на целите на стратегия „Европа 2020”

Целите на ОСР'2005 покриват приоритетните направления на стратегия „Европа 2020”:

ЕВРОПА 2020 – приоритетни направления

Интелигентен растеж: изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;

Устойчив растеж: насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно

използване на ресурсите;

Приобщаващ растеж: стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване

За да се отразят и целите на тази стратегия, е необходимо ангажиране с конкретни величини. На национално ниво това вече е направено. За да осигури приноса си към националните ангажименти по целите на Европа 2020, до 2013 г. област Ямбол трябва да постигне:

№	ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯ „ЕВРОПА	ЕС	БГ	Ямб2013	БГ 2013
1	Заетост на населението на възраст 20-64 г.	Мин. 75%	76%	67,0%	66,6%
2	Инвестиции в научно-изслед. и развойна д-ст (НИРД) - % от БВП	3%	1,50%	0,9%	0,8%
3	Цели „20/20/20” по отношение на климата/енергията:				
	- съкращаване на емисиите на CO2	20%/30	-	-	-
	- дял на ВЕИ в крайното енергийно потребление	20%	16%	9,0%	11,5%
	- повишаване на енергийната ефективност	20%	25%	8,0%	7,5%
	- намаляване на енергийната интензивност на БВП	-	50%	16,0%	15,0%
4	Намаляване на дела на преждевременно напусналите	10%	11%	14,0%	13,6%
5	Нарастване на дела на висшистите на 30-34 г.	40%	36%	31,0%	30,3%
6	Намаляване на хората под националните прагове на бедност с:	с 25% -20	с 16% - 260	5,0%	4,8%

5. Преглед на специфичните цели

Пакетът от специфични цели се променя. Специфичните цели заемат мястото на приоритетите. Като се вземе под внимание извода от междинната оценка за установени пропуски в йерархията, приоритетите заемат мястото на специфичните цели.

6. Изменение и допълване на приоритети / нови специфични цели/

На това ниво са предложени и мотивирани най-много промени и допълнения:

ПРИОРИТЕТ 1.1: ПОВИШАВАНЕ НА РЕГИОНАЛНАТА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА ОСНОВАТА НА ИКОНОМИКАТА НА ЗНАНИЕТО

Към Специфична цел 1.1.1 „Подобряване на условията за развитие на бизнес – средата , стимулиране на предприемачеството и привличане на инвестиции” се добавят 2 нови мерки:

„Финансови ресурси за предприятията”

„Укрепване на международните и националните пазарни позиции на местната икономика”;

Към Специфична цел 1.1.2 „Внедряване на ефективни технологии, сортове и породи в агроикономиката и развитие на биологичното земеделие” остава непроменен

Към Приоритет 1.1 се добавя

Специфична цел 1.1.3 Туризъм и Специфична цел 1.1.4: Стимулиране развитието на информационно общество

ПРИОРИТЕТ 1.2: ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБСЛУЖВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ

Към Специфична цел 1.2.1 Опазване на околната среда

С цел избягване припокриване между Мярка 1.2.1.2 и Мярка 1.2.2.6 са направени следните изменени формулировки:

Мярка 1.2.1.2 Подобряване на управлението и контрола на дейностите по опазване на околната среда. Мониторинг на питейните и отпадните води.

Мярка 1.2.2.6 Доизграждане на системите за отвеждане и пречистване на отпадни води и изграждане на ПСОВ е към специфична цел 1.2.2

Към Специфична цел 1.2.2 Развитие на пътната, енергийната, съобщителната, водопроводната и канализационната инфраструктура

Специфична цел 1.2.2 Развитие на пътната, енергийната, съобщителната, водопроводната и канализационната инфраструктура

ПРИОРИТЕТ 2.1 : СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ТРУДОВА И СОЦИАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ХОРАТА В ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ

Към тази специфична цел 2.1.3 Съхраняване на развитие на здравеопазването, социалните услуги, културата и спорта / социално подпомагане – соц.услуги /

се предлага нова мярка с цел осигуряване на връзка със Стратегията за развитие на социалните услуги в област Ямбол

Мярка 2.1.3.4 Модернизация на системите за социална защита

Към Специфична цел 2.1.3 се предлага още една мярка.

Мярка 2.1.3.7 Насърчаване на инвестициите в спорта и използване на публично – частно партньорство за ефективно управление на спортните обекти.

ПРИОРИТЕТ 2.2: УСТОЙЧИВО И ИНТЕГРИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ НА ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ

Към този Нов приоритет се предлага (Нова) Специфична цел 2.2.1 Устойчиво и интегрирано градско развитие и нова Специфична цел 2.2.2 Устойчиво развитие на селските райони

(Нова) Мярка 2.2.1.1 Подобряване на физическата среда и развитие на градските центрове

(Нова) Мярка 2.2.1.2 Прилагане на интегрирано устройствено планиране

(Нова) Мярка 2.2.1.3 Изработване на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие

И

(Нова) Специфична цел 2.2.2 Устойчиво развитие на селските райони

(Нова) Мярка 2.2.2.1 Прилагане на стратегии за местно развитие

(Нова) Мярка 2.2.2.2 Между-териториално развитие

(Нова) Мярка 2.2.2.3 Обновяване и развитие на селата

ПРИОРИТЕТ 3.1 : РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНАЛНОТО И ТРАНСГРАНИЧНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Няма промени

ПРИОРИТЕТ 3.2 КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА НА МЕСТНИТЕ СТРУКТУРИ В ОБЛАСТТА

Към Специфична цел 3.2.1 Партньорство между институциите, местните власти, неправителствените организации и хората за укрепване на институционалния капацитет и сътрудничеството се добавят нови мерки:

Мярка 3.2.1.5 (Нова) Добро управление – прозрачност и отчетност в администрацията; оптимално и ефективно използване на ресурсите чрез ПЧП; координация и партньорство при разработване и изпълнение на стратегии и планове; транснационално и междурегионално сътрудничество

Мярка 3.2.1.6 (Нова) Административно обслужване и електронно управление

Мярка 3.2.1.7 (Нова) Прилагане на инициативата Лидер – стратегии за местно развитие - информирани и провокирани на създаването на МИГ в групи от малки общини (по инициатива на областната администрация); методическа и експертна помощ за създаване на стратегии за местно развитие (в локализациите с инициирани МИГ).

Мярка 3.2.1.8 (Нова) Управление на човешките ресурси - мотивация на административния персонал; компетентна и ефективна администрация; укрепване капацитета на структурите на гражданското общество.

4.3. Актуализиран стратегически пакет на ОСР Ямбол 2011 – 2013

Визията за развитие се променя:

ОБЛАСТ ЯМБОЛ – РЕГИОН С УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ, ЕФЕКТИВНА ИКОНОМИКА, ПОДОБРЕНО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ И СЪХРАНЕНО И ПОПУЛЯРИЗИРАНО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Главна стратегическа цел: Постигане на устойчиво и балансирано развитие

Реализирането на Главната цел трябва да стане в условията на тясно взаимодействие и партньорство между държавните и местните власти, бизнеса и НПО. Това следва да се осъществи на базата на широко подкрепени и адекватни стратегически цели, приоритети и мерки. Ефективното използване на местния потенциал и максималното оползотворяване на шансовете по донорските фондове и програми е основният залог за успех.

Основните принципи, върху които се основава стратегическата рамка на регионалното развитие на област Ямбол, продължават да са:

- Партньорство между всички институции, заинтересовани лица и структури на гражданското общество в процеса на реализиране на стратегическите намерения;
- Координация вътре и между управленските звена на всички равнища, носещи отговорността за постигане на очакваното състояние на областта към хоризонта на планирането - 2013;
- Концентрация на усилията, човешките и финансовите ресурси за осъществяване на набелязаните в стратегията цели;
- Тясно обвързване и интегритет на действията, заложен в различните програми за постигане на комплексен социално-икономически ефект;
- Отвореност за допълнения и адаптивност на стратегическите намерения към променящите се условия на средата, в която се реализира стратегията.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ

ПРИОРИТЕТ 1.1: ПОВИШАВАНЕ НА РЕГИОНАЛНАТА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА ОСНОВАТА НА ИКОНОМИКА НА ЗНАНИЕТО
„Европа 2020 – До 2013 инвестициите в НИРД да достигнат 0,9% от БВП.

Специфична цел 1.1.1 „Подобряване на условията за развитие на бизнес – средата, стимулиране на предприемачеството и привличане на инвестиции”

Мярка 1.1.1.1 Въвеждане на нови технологии, повишаване на конкурентоспособността

Мярка 1.1.1.2 Повишаване на предприемаческите познания и умения

Мярка 1.1.1.3 Активизиране на местните стопански субекти в промишлеността, услугите, търговията и туризма;

Мярка 1.1.1.4 Развитие на банковите услуги и подобряване на финансовата среда;

Мярка 1.1.1.5 (Нова) Финансови ресурси за предприятията;

Мярка 1.1.1.6 (Нова) Укрепване на международните и националните пазарни позиции на икономиката;

Специфична цел 1.1.2 „Внедряване на ефективни технологии, сортове и породи в агроикономиката и развитие на биологичното земеделие”

Мярка 1.1.2.1 Осигуряване на навременна и компетентна технологична и пазарна информация за селскостопанските продукти и методично обучение

Мярка 1.1.2.2 Въвеждане на европейски изисквания и добри практики в контрола, управлението и търговията на селскостопанските продукти

Мярка 1.1.2.3 Подкрепа на традиционни и нови производства и финансирането им
Мярка 1.1.2.4 Използване на съвременни технологии, сортове и породи в агроикономиката и развитие на екологични производства
Мярка 1.1.2.5 Укрепване на съществуващите и създаване на нови браншови организации на производителите.

(Нова) Специфична цел 1.1.3 Развитие на устойчив туризъм

Мярка 1.1.3.1 (Нова) Насърчаване на развитието на устойчив туризъм, базиран на природните, историческите, културни и други ресурси.
Мярка 1.1.3.2 (Нова) Създаване и маркетизиране на конкурентоспособни туристически продукти
Мярка 1.1.3.3 (Нова) Съхраняване, експониране и социализация на антропогенни и природни туристически ресурси

(Нова) Специфична цел 1.1.4: Стимулиране развитието на информационно общество

Мярка 1.1.4.1 (Нова) Изграждане на широколентови комуникационни мрежи;
Мярка 1.1.4.2 (Нова) Подобряване на обучителната среда за осъществяване на преход към информационно общество;
Мярка 1.1.4.3 (Нова) Подобряване достъпа до и развитие на он-лайн публични услуги;
Мярка 1.1.4.4 (Нова) Разработване на различни форми на информационни услуги и приложенията им на местно ниво;
Мярка 1.1.4.5 (Нова) Развиване на умения в населението, свързани с информационните и комуникационните технологии.

ПРИОРИТЕТ 1.2: ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБСЛУЖВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ

„Европа 2020 – До 2013 г. дялът на ВЕИ в крайното енергийно потребление да достигне 9%”

„Европа 2020 – До 2013 г. енергийната ефективност да се увеличи с 8%”

Специфична цел 1.2.1 Опазване на околната среда

Мярка 1.2.1.1 Изграждане на съвременни съоръжения за преработка на отпадъци и ликвидиране на нерегламентираните сметища
Мярка 1.2.1.2 (Променена) Подобряване на управлението и контрола на дейностите по опазване на околната среда. Мониторинг на питейните и отпадните води.
Мярка 1.2.1.3 Запазване и поддържане на биоразнообразие в защитените обекти и в областта
Мярка 1.2.1.4 Спиране на ерозионните процеси, укрепване на свлачищата, почистване и укрепване на речни корита и управление на водите.

Специфична цел 1.2.2 Развитие на пътната, енергийната, съобщителната, водопроводната и канализационната инфраструктура

Мярка 1.2.2.1 Изграждане, модернизация и реконструкция на транспортната инфраструктура.
Мярка 1.2.2.2 Разширяване и модернизация на енергийната инфраструктура. Въвеждане на енергоефективни технологии и използване на възобновяеми енергийни източници.
Мярка 1.2.2.3 Развитие на съобщителната инфраструктура
Мярка 1.2.2.4 Осигуряване на актуални кадастрални карти и устройствени планове.

Мярка 1.2.2.5 Доизграждане, реконструкция и обновление на водоснабдителната и водопреносна мрежи и използване на нови алтернативни източници

Мярка 1.2.2.6 (Променена) Доизграждане на системите за отвеждане и пречистване на отпадъчни води и изграждане на ПСОВ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ И УВЕЛИЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА

ПРИОРИТЕТ 2.1: СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ТРУДОВА И СОЦИАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ХОРАТА В ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ

„Европа 2020 – До 2013 г. безработицата да се редуцира до 5,5%, заетостта да се увеличи до 67%, а дялът на преждевременно напусналите училище да спадне до 14%”

Специфична цел 2.1.1 Повишаване на трудовата заетост и намаляване на бедността и социалния риск

Мярка 2.1.1.1 Насърчаване на заетостта чрез проекти по международни и национални програми и местни инициативи

Специфична цел 2.1.2 Качественото образование – основа на развитието

Мярка 2.1.2.1 Модернизиране на образователната инфраструктура и нейната материално-техническа база

Мярка 2.1.2.2 Подобряване на ефективността на образователната система

Мярка 2.1.2.3 Равни възможности за обучение и квалификация на кадри

Специфична цел 2.1.3 Съхраняване и развитие на здравеопазването, социалните услуги, културата и спорта

Мярка 2.1.3.1 Доизграждане, модернизация и реструктуриране на социалната инфраструктура и нейната материално – техническа база

Мярка 2.1.3.2 Подобряване на здравното обслужване на населението и достъпа до него

Мярка 2.1.3.3 Реинтеграция на групи в социална изолация

Мярка 2.1.3.4 (нова) Модернизация на системите за социална защита

Мярка 2.1.3.5 Съхраняване и развитие на културните традиции и прояви

Мярка 2.1.3.6 Подкрепа на спортни клубове и дейности

Мярка 2.1.3.7 (нова) Насърчаване на инвестициите в спорта и използване на публично – частно партньорство за ефективно управление на спортните обекти.

ПРИОРИТЕТ 2.2: УСТОЙЧИВО И ИНТЕГРИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ НА ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ

(Нов) Специфична цел 2.2.1 Устойчиво и интегрирано градско развитие

Мярка 2.2.1.1 Подобряване на физическата среда и развитие на градските центрове

Мярка 2.2.1.2 Прилагане на интегрирано устройствено планиране

Мярка 2.2.1.3 Изработване на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие

(Нов) Специфична цел 2.2.2 Устойчиво развитие на селските райони

Мярка 2.2.2.1 Прилагане на стратегии за местно развитие

Мярка 2.2.2.2 Между-териториално развитие

Мярка 2.2.2.3 Обновяване и развитие на селата

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИАЛНОТО, ТРАНСГРАНИЧНОТО И МЕЖДУРЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПОДОБРЯВАНЕ НА КООРДИНАЦИЯТА И ПАРТНЬОРСТВОТО

ПРИОРИТЕТ 3.1 : РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНАЛНОТО И ТРАНСГРАНИЧНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Специфична цел 3.1.1 Инфраструктура за хармонично развитие на регионално и трансгранично сътрудничество

Мярка 3.1.1.1 Подобряване на техническата инфраструктура през и около границата

Мярка 3.1.1.2 Защита на околната среда в районите около границата

Мярка 3.1.1.3 Сигурност и безопасност на границата

Специфична цел 3.1.2 Регионално и трансгранично сътрудничество в интерес на хората

Мярка 3.1.2.1 Икономическо сътрудничество

Мярка 3.1.2.2 Културен обмен

Мярка 3.1.2.3 Развитие на туризъм с използване на природните дадености, културно – историческото наследство и възможностите на региона

ПРИОРИТЕТ 3.2: КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА НА МЕСТНИТЕ СТРУКТУРИ В ОБЛАСТТА

Специфична цел 3.2.1 Партньорство между институциите, местните власти, неправителствените организации и хората за укрепване на институционалния капацитет и сътрудничеството

Мярка 3.2.1.1 Повишаване на управленския капацитет на местните институции и организации

Мярка 3.2.1.2 Създаване на условия за изява и реализация на младите хора

Мярка 3.2.1.3 Подобряване на информационното обслужване и среда

Мярка 3.2.1.4 Координация на дейностите по регионално развитие между местните власти институции и организации

Мярка 3.2.1.5 (Нова) Добро управление – прозрачност и отчетност в администрацията; оптимално и ефективно използване на ресурсите чрез ПЧП; координация и партньорство при разработване и изпълнение на стратегии и планове; транснационално и междурегионално сътрудничество

Мярка 3.2.1.6 (Нова) Административно обслужване и развитие и популяризиране на електронното управление

Мярка 3.2.1.7 (Нова) Прилагане на инициативата Лидер – методическа и експертна помощ от страна на областна администрация за създаване на стратегии за местно развитие (в локализациите с инициирани МИГ).

Мярка 3.2.1.8 (Нова) Управление на човешките ресурси - мотивация на административния персонал; компетентна и ефективна администрация; укрепване капацитета на структурите на гражданското общество.

5. Обща оценка на необходимите ресурси

Общата оценка на необходимите финансови ресурси за постигане целите на ОСР е нов момент в съдържанието на плановия документ. Общата оценка представлява макро рамка - експертна оценка, обхващаща възможните източници за финансиране, а не финансов план. Естествено, реалната преценка е доста трудна, поради факта, че не всички оперативни програми имат регионално измерение (разпределение) на планираното финансиране. От друга страна, затруднение за коректна оценка е и включването в прогнозната макрорамка на пълния обем финансови публични и частни средства (безвъзмездни помощи - извън тези от ЕС, трансфери, субсидии, извънбюджетни средства, средства на банки и фондации и др.), които ще бъдат реализирани на територията на Област Ямбол и ще допринасят за развитието ѝ.

Оценката е съобразена основно със заявените проектни идеи, заложи в индикативните финансови таблици към общинските планове за развитие, както и предоставените справки за проектни приложения.

Общата индикативна сума, заявена за постигане целите на ОСР Област Ямбол 2011-2013, възлиза на около 801 млн. лева (Финансови индикативни таблици от Общинските планове за развитие). Разпределението по специфични цели е приблизително следното:

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ	%	МЛН. ЛВ.
СЦ 1. Устойчив икономически растеж	76%	613
СЦ 2. Подобряване качеството на живот и увеличаване на заетостта	21%	166
СЦ 3. Развитие на териториалното, трансграничното и междурегионално сътрудничество и подобряване на координацията и партньорството.	3%	22
ОБЩО:	100%	801

Прогнозируемите/потенциални ресурси по ОП, които биха могли да се привлекат и усвоят за периода в ЮИР, са както следва:

Финансиране по ОП за ЮИРП за периода 2011 - 2013 г. ¹(млн. евро)

	ЕФРР	ЕСФ	КФ	Нац.бюджет	ОБЩО
ОБЩО за ЮИР за 2011 г., в т.ч.:	71,92	23,33	53,03	31,07	179,36
ОП Регионално развитие	31,25	0.00	0.00	18749	36.76
ОП Конкурентоспособност	21.98	0	0	3,88	25,86
ОП Човешки ресурси	0	23,33	0	4,12	27,45
ОП Транспорт	8,87	0	29,32	9,57	47,76
ОП Околна среда	9,82	0	23,71	7,99	41,52
ОБЩО за ЮИР за 2012г., в т.ч.:	75,24	23,51	56,13	31,62	186,49
ОП Регионално	32,68	0.00	0.00	5,77	38,45

¹ Източник: „Българска рейтингова агенция” АД

развитие					
ОП Конкурентоспособност	23,17	0	0	4,09	27,26
ОП Човешки ресурси	0	23,51	0	4,15	27,66
ОП Транспорт	8,57	* 0,00	31,42	15950	49,41
ОП Околна среда	10,81	0	24,71	8,19	43,71
ОБЩО за ЮИР за 2013 г., в т.ч.:	80,87	26,43	59,36	3135	198,52
ОП Регионално развитие	33,98	0	0	6	39,98
ОП Конкурентоспособност	26,45	0	0	4,67	31,11
ОП Човешки ресурси	0	26,43	0	4,66	31,1
ОП Транспорт	9,05	0	33,31	8,99	51,34
ОП Околна среда	11,39	0,00	40720	7,54	44,98
ОБЩО за ЮИР за 2011-2013г.	228,03	73,27	168,53	94,54	564,37

Отнесена към Област Ямбол, горната финансова прогноза би имала следните измерения:
 Финансирани по ОП за Област Ямбол за периода 2011 - 2013 г. (млн. евро)

	ЕФРР	ЕСФ	КФ	Нац.бюджет	ОБЩО
ОБЩО за обл.Ямбол за 2011 г., в т.ч.:	8,81	2,85	6,5	3,8	21,96
ОП Регионално развитие	3,83	0	0	0,67	4,5
ОП Конкурентоспособност	2,69	0	0	0,48	3,17
ОП Човешки ресурси	0	2,85	0	0,5	3,35
ОП Транспорт	1,09	0	3,59	1,17	5,85
ОП Околна среда	1,2	0	2,91	0,98	5,09
ОБЩО за Ямбол за 2012г., в т.ч.:	9,22	2,88	6,87	3,86	22,83
ОП Регионално развитие	4,01	0	0	0,71	4,72
ОП Конкурентоспособност	2,84	0	0	0,49	3,33
ОП Човешки ресурси	0	2,88	0	0,5	3,38
ОП Транспорт	1,05	0	3,84	1,16	6,05
ОП Околна среда	1,32	0	3,03	1	5,35
ОБЩО за Ямбол за 2013 г., в т.ч.:	9,91	3,23	7,28	3,89	24,31
ОП Регионално развитие	4,17	0	0	0,73	4,9
ОП Конкурентоспособност	3,25	0	0	0,57	3,82
ОП Човешки ресурси	0	3,23	0	0,57	3,8
ОП Транспорт	1,1	0	4,09	1,1	6,29
ОП Околна среда	1,39	0	3,19	0,92	5,5
ОБЩО за Ямбол за 2011-2013г.	27,94	8,96	20,65	11,55	69,1

Това означава, че областта би могла да разчита на около 138 млн. лв. по оперативните програми, към които можем да добавим вероятни още 10 % (около 80 млн. лв.) по Програмата за развитие на селските райони.

Нужно е също съфинансиране от републиканския бюджет и общинските бюджети. Както и частни инвестиции за постигането на целите на настоящата актуализирана стратегия. Вероятността да се привлекат ще е многократно по-голяма при създаване на ПЧП.

6. Териториален обхват на районите за целенасочена подкрепа.

Според Закона за регионалното развитие, на територията на районите от ниво 3 могат да се обособяват райони за целенасочена подкрепа от държавата, които да служат за териториална основа за концентрация на ресурси за намаляване на вътрешнорегионалните различия в степента на развитие на отделните общини и за постигане на целите на държавната политика за регионално развитие. Обхватът се определя, като се отчитат равнището и динамиката на икономическото развитие, структурата на икономиката, заетостта и безработицата, степента на изграденост на техническата инфраструктура, демографската, социалната и селищната структура, географското положение и наличният потенциал за постигане на целите за развитие на съответната община.

При определяне териториалния обхват на районите за целенасочена подкрепа е отчетено наличието на някои показатели:

1. нетни приходи от продажби на един жител под 70 на сто от средната стойност за страната за последните три години (чл. 6 от ЗРР, алинея 1);
2. равнище на средната работна заплата, по-ниско от средната стойност за страната за последните три години (чл. 6 от ЗРР, алинея 2);
3. средно равнище на безработица над 105 на сто от средната стойност за страната за последните три години (чл. 6 от ЗРР, алинея 1);
4. коефициент на възрастова зависимост над 120 на сто от средната стойност за страната за последните 3 години (чл. 6 от ЗРР, алинея 4);
5. гъстота на населението под 70 души на един квадратен километър (чл. 6 от ЗРР, алинея 5);
6. над 30 на сто от населените места нямат изградена пътна връзка с асфалтово покритие помежду си или с общинския център (чл. 6 от ЗРР, алинея 6);
7. над 30 на сто от населените места са без изградена канализационна мрежа чл. 6 от ЗРР, алинея 7);
8. над 30 на сто от населените места ползват питейна вода с отклонение от качеството, прието като стандарт за страната, или имат режим във водоснабдяването за последните три години (чл. 6 от ЗРР, алинея 8)

До 2008 г. законодателството за регионалното развитие предвиждаше обхватът на РЦП да се определя в регионалните планове за развитие, но досега не е прилаган финансов инструмент, който да осигури подкрепа за тези райони.

Съгласно чл. 16, ал. 1, т. 3 от ЗРР Министерският съвет (по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството) одобрява мерките и средствата за реализация на дейности в РЦП в рамките на закона за държавния бюджет за съответната година. В тази връзка МРРБ е разработило Програма за реализация на дейности в районите за целенасочена подкрепа за периода 2010-2013 г. В програмата, на основата на статистическа информация, съгласно критериите и показателите за определяне на РЦП, залегнали в ЗРР, като и на експертен анализ на социално-икономическото състояние са определени и съответните общини, попадащи в обхвата на тези райони. Общините са категоризирани по следния начин:

I категория – общини, попадащи в териториален обхват на РЦП по 8 показателя

II категория – общини, попадащи в териториален обхват на РЦП по 7 показателя

III категория – общини, попадащи в териториален обхват на РЦП по 6 показателя

IV категория – общини, попадащи в териториален обхват на РЦП по 5 показателя

V категория – общини, попадащи в териториален обхват на РЦП по 4 показателя

VI категория – общини, попадащи в териториален обхват на РЦП по 3 показателя

VII категория – общини, попадащи в териториален обхват на РЦП по 2 показателя

VIII категория – общини, попадащи в териториален обхват на РЦП по 1 показател

За област Ямбол (към 2011 г.) териториалния обхват на РЦП по общини е както следва:

Община	Болярово	Елхово	Стралджа	Тунджа	Ямбол
Показател 1					
Показател 2					
Показател 3					
Показател 4					
Показател 5					
Показател 6					
Показател 7					
Показател 8					
Общо показатели	6	6	7	7	2
Категория	III	III	II	II	VII

II категория са община Стралджа и община „Тунджа”
 III категория са община Болярово и община Елхово
 VII категория е община Ямбол.

7. Критерии за оценка на изпълнението на стратегията

Необходими действия по наблюдението, оценката и актуализацията (Система за мониторинг)

Наблюдение, контрол и оценка

Наблюдението, контролът и оценката на изпълнението на Областната стратегия за развитие на област Ямбол са ключова част на политиката за регионално развитие, защото чрез тях се създава възможност за коригиране на мерките и реализираните действия, тогава когато резултатите се разминават с планираните. Наблюдението, контролът и оценката дават информация за напредъка при изпълнението на стратегията - условие за постигане на прозрачност и публичност на провежданата политика.

Прилагането на този инструмент, чрез който се измерва въздействието като резултат от планираните цели, приоритети, специфични цели и дейности, още на етап планиране да бъдат определени субектите на мониторинга и контрола, както и индикаторите на база, на които ще се измерва напредъка и ефекта от прилаганата политика.

Критериите за оценка на изпълнението на стратегията:

- Стратегическо съответствие и хармонизация на целите и приоритетите на политиката за регионално развитие
- Постигането на целите, ефикасността и ефективността на използваните ресурси в съответствие с планираните;
- Политическа и социална ангажираност, административен и институционален капацитет за прилагане на политиката за устойчиво регионално развитие
- Оценява въздействието ѝ върху средата;
- Отбелязва действието на положителните и отрицателните фактори, действали при изпълнението на стратегията, както и устойчивостта на постигнатите резултати.

От друга страна, оценката предлага препоръки, базиращи се на направени изводи за прилаганата политика.

Мониторингът се базира на текущата информация, която осигуряват изготвените годишни отчети, на базата на които се набелязват последващите действия и коригиращи подходи. Годишните отчети се изработват от специална Група за наблюдение на изпълнението на стратегията.

Контролът върху изпълнението на Областната стратегия за развитие се извършва чрез прилагане на набор от индикатори, които се приемат от Областния съвет за развитие на област Ямбол при одобрението на основния вариант и актуализациите на ОСР.

Основен местен субект на мониторинга е Областният съвет за развитие на област Ямбол, който следи и отчита резултата и изпълнението на Областната стратегия, приема междинната и окончателната оценка на резултатите от плановия период. В неговите правомощия са включени дейности по утвърждаване и одобряване на:

- Утвърждаването на индикаторите за оценка на изпълнението на ОСР;
- Периодичен преглед на постигнатия напредък в изпълнението на целите чрез анализ на изпълнението на мерките – годишни отчети по изпълнението;
- Приемане на предложения за коригиращи действия при установени неудовлетворителни резултати при реализирането на ОСР.

Техническото изпълнение на дейностите, свързани с прилагането на мониторинга и оценката, се извършва от Група за наблюдение на изпълнението на стратегията.

Нейният състав се предлага от Областния управител и Председател на Областния съвет за развитие на област Ямбол и се одобрява от Съвета. В интерес на обективността на оценките, в състава на групата, освен експертите по регионално развитие от специализираните структури на областната администрация, се привличат и външни експерти от децентрализираните структури на министерства и ведомства, бизнес асоциациите, регионалните синдикални организации и неправителствения сектор.

Информационни източници:

- Данни от Национален статистически институт и териториално статистическо бюро
- Регионални структури на министерства и държавни институции;
- Административна статистика на Агенцията по заетостта
- Справки и доклади за изпълнението на проекти, програми и политики в общините на територията на област Ямбол
- Годишни доклади по наблюдението на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югоизточен район
- Официалните интернет страници на оперативните програми, съфинансирани от фондове на ЕС за периода 2007 – 2013 г., включително и централизираната Информационна система за управление и наблюдение.

8. Стратегически насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие.

Актуализираният вариант на Областната стратегия за развитие задава общата рамка за развитие в областта за периода до 2015 г. и макар да има индикативен характер, като цяло, изисква съобразяване на общинските планове с нея и предполага необходимостта от хоризонтална и вертикална интеграция на залегналите в тях цели и мерки. При всички положения, набелязаните стратегически цели и приоритети в общинския план за развитие не трябва задължително да включват и отразяват изцяло стратегическата рамка на областната стратегия, а само тези части от нея, които са свързани с развитието на общината, нейните сравнителни предимства, потенциал и местни особености.

Формалното основание за актуализацията на стратегическите документи за регионално и местно развитие е приетият през 2008 г. нов Закон за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагане. В тях са регламентирани нови специфични изисквания относно сроковете на действие, ролята и съдържанието на областните стратегии и общинските планове за развитие. По смисъла на ЗРР, Общинският план за развитие (ОПР) е документ за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано местно развитие, който се разработва в съответствие с предвижданията на областната стратегия за развитие (чл. 34 от Правилника за прилагане на ЗРР). С ОПР се определят средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциалът на общината и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в областната стратегия за развитие.

ОПР не трябва да се разглежда като абстрактен стратегически документ, а като инструмент, чрез който се формулира общата рамка за развитие на общината. Тази рамка е определена на базата на наличния потенциал и сравнителните предимства на нейната територия, като същевременно се съобразява и транспонира политики, цели, приоритети и механизми, залегнали в европейската, националната и регионалната йерархия на системата за планиране и управление на регионалното развитие. Ефективността на изпълнението на ОПР налага от една страна по-тясно обвързване на документа с оперативните и плановите инструменти, а от друга – необходимостта от по-голяма конкретика и пространствена обусловеност на формулираните цели и приоритети в развитието на общината.

Не на последно място, актуализацията на ОПР се налага и от необходимостта от по-ефективно интегриране на глобалните проблеми, свързани с околната среда в регионалното и местно планиране, което е отразено чрез специално разработена система от седем стратегически индикатора, описани в приложение към Методическите указания за актуализиране на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие, одобрени от министъра на регионалното развитие и благоустройството със заповед № РД 02-14-844 от 20 май 2009 г. Преследваната цел е, от една страна, опазване на околната среда, а от друга – установяване на адекватен и щадящ модел на използване и управление на природните ресурси, който да гарантира необходимата устойчивост на развитието на областта като единна природно-социална система.

С оглед структурата и съдържанието на общинските планове за развитие, могат да бъдат изведени следните общи насоки при тяхната актуализация:

- Ситуационният анализ трябва да даде ясна и точна представа за потенциала на областта и да дефинира основните проблеми, свързани с развитието на територията и нейните атрибути (подсистеми). Този анализ трябва да се основава на актуална, достоверна и колкото е възможно по-детайлна изходна информация. При актуализацията на Общинския план за развитие, аналитичната част не следва да се преработва изцяло, освен ако качеството на документа не отговаря на нивото за такъв вид стратегически инструмент. Така например, природно-ресурсният потенциал на общината едва ли се е променил драстично през последните 5 години, което от своя страна не налага извършването на нов анализ. По-скоро, ако е необходимо, с оглед стратегическите приоритети на общината и проектната дейност, може да се постави фокуса върху засилване на определени елементи от този анализ, в това число по-ясна пространствена конкретизация на констатациите и оценките. По подобен начин следва да се процедира и при анализа на социално-икономическата ситуация в общината, като фокусът следва да се поставя върху промените в средата, общия ефект на промените върху развитието на общината, конкретните пространствени измерения на измененията в условията за развитие. Задължително на този етап е очертаването на сравнителните предимства на общинската територия, адекватното констатиране на проблемите и тяхната географска локализация, като задължително следва да се търси връзка с Оперативните програми и техните области на интервенция. Необходимо е да бъде анализирана информация за броя на стопанските субекти в общината, тяхното разпределение по територията, отрасловата им специализация и концентрация, дела на активните фирми от общия регистриран брой, особено предвид ефектите на икономическата криза, водещите предприятия по отделни отрасли и сектори и др. Важно е в анализа да проличат икономическите пространствени различия, често генерирани от модела на развитие „център-периферия” и как това се отразява върху нивото на социално-икономическото развитие в различните части на общината. Оценката на икономическата ситуация следва да завърши с идентифициране на основните проблеми и възможностите за тяхното разрешаване.

Друг важен момент при актуализацията на анализа е той да не се концентрира единствено върху територията на общината, а да се насочи и към съседните територии, в това число при търсенето на възможности за общи, междубщински проекти, чрез които да се търси постигането на по-значими регионални ефекти (напр. в сферата на околната среда).

- При актуализацията на SWOT анализа акцентът следва да се постави върху промените във вътрешните и външните условия за развитие, като основният акцент следва да се постави върху сравнителните предимства на общината. Много важно е да има ясна и обоснована връзка с констатациите и оценките, извършени по време на анализа на ситуацията. Така например, не да се включват твърде общи силни страни, а само такива, които са изведени като сравнителни предимства на базата на експертно обоснован, задълбочен и пространствено детерминиран анализ. Това ще позволи от своя страна формулирането на по-конкретни и реалистични цели при етапа на актуализация на стратегическата част. По същият начин следва да се подходи и при отразяването на останалите компоненти на SWOT анализа. За неговото обективизиране може да се използва и методологията на стратегическата ориентация, използвана като инструмент за актуализацията на Областната стратегия за развитие.
- Актуализацията на стратегическата част на ОПР следва да се основава на определени основни принципи, като реализъм (ясно формулирани реалистични цели), устойчивост (в плана не бива да се съдържат задачи, мероприятия и конкретни дейности, чието решаване има изолиран, оперативен и кампаниен характер, с краткосрочен и бързо

затихващ във времето ефект върху изпълнението на формулираните цели); Приемственост (актуализацията на ОПР не бива да започва „от нулата“ – трябва да се осигури приемственост с действащия стратегически документ);

- Като основно изискване при изпълнението на документа се налага желанието за устойчив просперитет на местните общности в общината. Това изисква разбирането, че този устойчив просперитет е възможен единствено чрез интегриран подход на планиране и управление на територията на общината и свързаните с нея природни, икономически и социални системи. Това предполага търсене на съответствие между ОПР, Областната стратегия за развитие и Плановите за развитие на съседните общини.
- От особено голяма важност за ефективността на Общинския план е необходимостта от извършването на реалистична и прецизна оценка на финансовата рамка за осъществяване на плана в периода 2011-2013 г. Следва да се имат предвид ограниченията, които естествено се проявяват при кризисна ситуация, реалистично да се оценят възможностите за получаване на външно финансиране, като се извърши необходимата приоритизация на проектите, които общината предвижда да се изпълняват към хоризонта на действие на плана. С оглед на постигането на по-голяма ефективност в осигуряването на средства, Планът трябва да се съобрази в максимална степен с приоритетите и индикативните годишни програми по отделните Оперативни програми, както и по Програмата за развитие на селските райони, като се търси максимална интеграция на проектите и постигането на синергичен ефект при тяхното планиране, осъществяване и планиране на резултатите.
- Основен момент при актуализацията на стратегическата част е свързан с извършването на адекватна оценка на очакванията от изпълнението на документа. То следва да се съобрази и да установи необходимия баланс между ценностите и очакванията на три основни групи заинтересовани страни:
 - Централни и местни органи на властта и другите заинтересовани публични институции
 - Местни бизнес субекти
 - Местна общност

По този начин, ще се дефинират изходните позиции при актуализацията на визията и ще се зададе необходимата яснота за политическите измерения на бъдещия актуализиран ОПР. За да се постигне това, е възможно да бъдат използвани различни подходи, но най-ефективен е този, при който в началото на работата по актуализацията на документа се проведе работна среща в рамките на разширено заседание на Общинския съвет за развитие, по време на който да се обсъдят и комуникират различните очаквания на заинтересованите страни. В целия процес на актуализация на общинските планове следва да се прилага принципът на партньорството както между институциите, така и със заинтересованите страни в общината – бизнес, неправителствен сектор и гражданите. Не следва да се забравя, че планирането и управлението на регионалното развитие е публичен процес, изискващ въвличането на широк кръг участници в процесите на вземане на решения.

В процеса на актуализация на ОПР следва да се има предвид, че срокът му на действие е сравнително кратък (хоризонт до 2013 г.), което предполага предвиждането на реалистичен обем от проекти с цел постигане на максимална степен на ефективност и оперативност при изпълнението му.

Възможности за интегриране на глобалните екологични цели в местното развитие

Това е нов момент за България в стратегическото планиране на регионалното и местното развитие. Разработването на актуализирания документ налага необходимостта от усвояването на знания за глобалните екологични проблеми и анализ на тяхното регионално и местно проявление, умения за работа с източници на количествена информация и с индикатори за наблюдение и контрол, правилно интерпретиране на

получените резултати, както и умения за работа със съвременни специализирани информационни системи, каквито са ГИС. В резултат, трябва да се изясни доколко провежданата регионална и местна политика в сферата на околната среда и устойчивото развитие спомага за решаване на глобалните екологични проблеми на местно и регионално ниво.

Възможни са два подхода за интегриране на проблематиката за глобалните екологични цели в съдържанието на актуализирания документ. В рамките на настоящата стратегия, това е извършено в стратегическата част. В съответствие с наличната и достъпна за ползване информация, ще бъде приложена разработената система от индикатори по проекта „Конвенциите от РИО” (<http://www.gioconventions.org/bg>). Тези индикатори се отнасят до определена поднационална териториална единица и са тясно свързани с трите конвенции на ООН:

Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие

Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата

Конвенцията на ООН за борба с опустиняването

Поради характера на използваните изходни данни и специфичните методи за изчисление и визуализиране на съответните индикатори, за повечето от тях е задължително използването на аналитичните възможности на ГИС (географски информационни системи). По-долу са представени ключовите стратегически индикатори за интегриране на глобалните цели по околната среда:

Индикатор	Код и домейн
1. Относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти)	BDV05, Биологично разнообразие
2. Съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии	BDV09, Биологично разнообразие
3. Емисии на парникови газове (приравнени към CO2 еквивалент) на жител от населението	CLM09, Промени на климата
4. Разходи за ДМА с екологично предназначение	CMN21, Общи
5. Разходи за ДМА с екологично предназначение на човек от населението	CMN22, Общи
6. Дял от територията с висок риск от ерозия	DST01, Опустиняване
7. Разходи за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (заменен в края на 2009 г. с нов индикатор Степен на постигане на националните цели за използване на ВЕИ и енергийна ефективност)	CMN23, Общи

Избраните индикатори са изцяло в духа на приетата от ЕК през юни 2010 г. стратегия „Европа 2020” (Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж), която се очаква да наследи Лисабонската стратегия. Постигането на глобалните екологични цели в областта на климатичните промени и енергийната ефективност до 2020 г. заемат важно място в тази нова стратегия (т.нар. цели "20/20/20"):

Намаляване на парниковите газове (емисиите от въглероден диоксид) с поне 20% в сравнение с нивата от 1990 г.;

20% от консумацията на енергия следва да е в резултат от въвеждането на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ);

20% от планираните съкращения в енергоконсумацията следва да са постигнати с мерки за енергийна ефективност.

Развитие на информационното общество в общините

За развитието на информационното общество в общините следва да бъде разработен отделен документ, който на база на анализ на съществуващото състояние, да даде перспективите за подобряване на информационната осигуреност, физическата и електронната достъпност до националните системи на информационното общество и да се оптимизира достъпа на населението до електронни услуги. развитието на информационното общество е приоритет на страната, която има хоризонтален характер и е заложен в различни политически и програмни документи, насочени към по-широко и активно използване на информационните и комуникационните технологии и изграждането на информационното общество в различни обществени сфери и на различни териториални нива, включително на местно ниво. Процесът на децентрализация на управлението поставя нови предизвикателства, свързани с използването на информационните технологии за повишаване на конкурентоспособността на общините на основата на икономика на знанието.

Дейностите, които биха били подходящи за развитие на информационното общество, са: изграждане на инфраструктура за високоскоростен Интернет, в т. ч. и създаване и разширяване на зоните с безжичен Интернет; изграждане и интегриране на системи за видео-наблюдение в училищата и зоните за контрол; системи за наблюдение на горски масиви, пожароопасни зони и др.; използване на интелигентни (електронни и информационни) системи за контрол и управление на трафика; оперативна съвместимост на информационните системи на местните администрации и интегриране на данни с цел подготовка на информирани управленски решения на съответните органи.

9. Описание на необходимите действия за прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност.

Ангажираност на публичните институции и местните организации в областта на регионалното развитие.

Провеждането на държавната политика в областта на регионалното развитие се основава на принципите, формулирани в Закона за регионалното развитие:

- Единен подход за планиране и програмиране;
- Концентрация на ресурсите;
- Допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с ресурси от частни източници и от международни финансови институции;
- Междуведомствена координация на дейността на компетентните органи в процеса на планирането, програмирането, ресурсното осигуряване, реализацията, наблюдението и оценката;
- Съгласуваност с другите структуроопределящи политики, инструменти и действия на международно, национално, регионално и местно равнище;
- Партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

За осъществяване на целите и приоритетите на Областната стратегия за развитие на Област Ямбол, освен цитираните по-горе принципи, се спазват и принципите на:

- Децентрализация;
- Субсидиарност;
- Устойчиво развитие;
- Укрепване на партньорството;

- Гражданско участие в процеса на планиране.

Действията на публичните институции и местните организации в областта на регионалното развитие са насочени към постигане на вертикална координация - между Регионалния съвет за развитие, Областния съвет за развитие и общините, на хоризонтална координация - между различните звена и ведомства на областно ниво, и ефективна допълняемост при изпълнение на целите и приоритетите на Областната стратегия за развитие на Област Ямбол.

Необходимо е да се изградят и работещи информационни канали, които да осигуряват възможност за пряка комуникация, обмен на информация и задълбочаване на партньорството между структурите, намиращи се на различни управленски нива. Наблюдението и контрола осигуряват база за сравнение, обобщение и ефективност на стратегическото планиране. Добрите резултати от реализацията на стратегическия процес засилват значението и авторитета на Областния съвет за развитие, Областния управител и местните партньори, а това зависи главно от успешната координация между регионалните институции при реализирането на регионалната политика.

Местните институции и тяхната ангажираност в областното развитие е съществена необходимост, тъй като органите на управление са ефективни, когато мислят и действат стратегически, грижат се за бъдещето и за това как да го изградят съвместно.

Организация и координация на дейността за постигане на целите.

Отговорностите за изпълнението на Областната стратегия за развитие на Област Ямбол са ясно разпределени между партньорите от Област Ямбол и общините. Особено важно е да се поддържа постоянна връзка и контакт между Областната администрация, общините, бизнеса и неправителствените организации, тъй като те са основните партньори при разработването и реализирането на Областната стратегия за развитие. От добрата координация между тях зависи успешното ѝ изпълнение.

Местните партньори при разработването и изпълнението на Областната стратегия за развитие на Област Ямбол са общините, децентрализираните структури на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на околната среда и водите, Министерството на земеделието и храните, Министерството на образованието, младежта и науката, Националният статистически институт, изпълнителни агенции, регионални организации на национално представените организации на работодателите, регионални организации на национално представените организации на работниците и служителите, неправителствени организации, фирми и други.

Областният управител и местните власти са основните участници и партньори в процеса на формиране и прилагане на регионалната политика в областта. Техните функции в управлението, наблюдението, оценката и контрола на регионалното развитие са определени със Закона за регионално развитие. Те са включени в процеса на определяне на регионалната политика, като са задължени да разработват стратегически планови документи за съответните нива и да участват в разработването на националните стратегически документи. Участват в състава на органите, създадени със Закона за регионално развитие за целите на управлението и наблюдението на регионалното развитие-Областния съвет за развитие, Регионалният съвет за развитие, Комитет за наблюдение на ОПРР и Съвета за партньорство.

Регионалният съвет за развитие

Осигурява широкото и ефективно участие на всички партньори в процеса на планиране, финансиране, наблюдение и оценяване на мерките за регионално развитие в района за

планиране. Обсъжда и одобрява проекта на регионалния план за развитие и изпълнява функциите на орган за наблюдение на изпълнението му. На основа на годишния доклад за изпълнение на Регионалния план за развитие се отчита изпълнението на целите и приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие. Регионалният съвет за развитие обсъжда и съгласува проектите на областните стратегии за развитие, осъществява координацията на предвижданията на областните стратегии за развитие за съответния район за планиране.

Областният управител и Областният съвет за развитие

Участват в изпълнението на Националната стратегия за регионално развитие чрез изработването, общественото обсъждане и изпълнението на Областната стратегия за развитие, подпомагат подготовката и реализирането на общинските планове за развитие, участват във формирането на регионални и местни партньорства при подготовката, финансирането и изпълнението на проекти, реализиращи плановите документи на регионално и местно ниво.

Местните власти

Участват в реализирането на целите и приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие чрез формулирането и приемането на общински планове за развитие и програми за реализация, чрез мобилизиране на местните финансови, човешки и организационни ресурси, включително на частния и неправителствения сектор за изпълнение на мерките и проектите на тези планове и програми, за развитие и прилагане на местните инициативи с надобщинско значение, за осигуряване на информация и публичност на действията за местно развитие. В редица случаи общините ще бъдат конкретни изпълнители на проекти, а в останалите - бенефициенти от изпълнението на проекти в резултат на усвояване на средства от фондовете на Европейския съюз.

Участието на социално-икономическите партньори, неправителствения и частния сектор в политиката на регионалното развитие в рамките на Областната стратегия за развитие ще бъде широко застъпено. В процеса на работа по стратегията те обогатяват централните, регионалните и местните органи с нови идеи на база на техния практически опит и подпомагат вземането на решения с по-голям обществен консенсус, участват в реализирането на партньорства на местно и регионално ниво за изпълнението на стратегията, допринасят със собствени средства за реализиране на дейности по целите и приоритетите на стратегията.

Организации на работодателите

Подпомагат реализацията на Областната стратегия за развитие като обект и бенефициент на политиките и действията, свързани с регионалното развитие. Те имат и значителни възможности за подпомагане на информационни, образователни и квалификационни, посреднически и други компоненти на действията по реализацията ѝ. Участват като членове в Областния съвет за развитие.

Организации на работниците и служителите

Основен партньор на властите на централно, областно и местно ниво в процеса на формиране и прилагане на регионалната политика. Участват като членове в Областния съвет за развитие.

Неправителствените организации

Имат функцията на полезен коректив по отношение подготовката на Областната стратегия за развитие и на реален участник в нейното изпълнение. Те имат широки възможности за подпомагане на информационни, образователни и квалификационни, маркетингови и други компоненти на действията по реализацията ѝ. Голяма част от тях пряко ще участват в реализацията на проекти и действия за регионално развитие, финансирани от европейски

и национални фондове. Фактор за успешното им включване в реализацията на стратегията е усъвършенстване на механизмите и процедурите за партньорство.

Актуализирания документ за изпълнение на Областната стратегия за развитие на Област Ямбол 2011-2013 г. е разработен , съгласно Методически указания за актуализиране на действащи стратегии и планове за регионално и местно развитие - 2009 г. на МРРБ и приет от Областен съвет за развитие – Ямбол (Протокол № 3 от 02 декември 2011 г.)

.